

Europa

Business Support Programme

Phare Business Support Programme - SMECA

Politici regionale europene si asistenta structurala pentru tarile candidate

Confederazione Nazionale *dell'Artigianato*
e della Piccola e Media Impresa

Cuprins

1. UNIUNEA EUROPEANA SI POLITICILE COMUNITARE PENTRU DEZVOLTARE	
1.1 Scenariul politic si institutional la nivelul Uniunii Europene	3
1.2 Coeziunea sociala si economica in Uniunea Europeana	5
2. AGENDA 2000 SI FONDURILE STRUCTURALE	7
2.1 Politica de reforma a Fondurilor structurale	7
2.2 Principiile debaza privind fondurile structurale	8
3. DEZVOLTARE LOCALA SI PLANIFICARE	14
3.1 Modele de dezvoltare	14
3.2 Ce este dezvoltarea locala?	15
3.3 Dezvoltarea planificarii descentralizate	15
3.4 Identificarea strategiei si a obiectivelor	17
3.5 Analize teritoriale ca baza pentru planificarea strategica	20
3.6 Actorii publici si privati pe scena dezvoltarii locale	21
3.7 Rolul parteneriatului in procesul decizional cu privire la cheltuiala publica	23
3.8 Intarirea resurselor teritoriale	25
3.9 Instrumente pentru Planificarea Negociata	26
4. PLANIFICAREA IN ITALIA 2000-2006	30

CAPITOLUL 1 UNIUNEA EUROPEANA SI POLITICILE COMUNITARE **PENTRU DEZVOLTARE**

Introducere

La aproape 50 de ani, dupa decalaratia Schumann se poate privi cu un oarecare optimism la procesul istoric al unificarii Europei: integrarea a facut pasi uriasi inainte si numarul statelor implicate a fost extinsa de la cele 6 state membre fondatoare initial, la 15 in prezent. De-a lungul ultimilor 10 ani procesul integrarii s-a derulat rapid, implicand multi actori, nu numai de natura institutionala. Tratatul de la Maastricht, semnat in 7 Februarie 1992, si formarea in consecinta a Uniunii Europene, a pus bazele pentru intarirea “procesului de creare a unei uniuni din ce in ce mai stranse intre popoarele din Europa”.

Totusi, in cadrul inovatiilor introduse de Tratat, singurele care pot fi considerate ca fiind substantial implementate sunt cele referitoare la procesul integrarii economice, care a fost completat de constituirea Uniunii Economice si Monetare (EMU), in cele din urma aprobata la inceputul lui 1999, prin crearea monedei unice (Euro) si prin instituirea Bancii Centrale Europene (ECB).

Acest dinamism economic si financiar nu a fost inca coroborat in aceeasi masura cu o actiune puternica a unificarii politice si astfel exista in prezent riscul frustrarii fata de rezultatele obtinute. Sistemul politic si institutional in plina desfasurarea, sufera de incertitudini profunde si serioase deficiente, in special in chestiuni delicate, cum ar fi politica externa si securitate, noile drepturi ale cetateniei Europene, extensia competentelor comunitare in ceea ce priveste afacerile interne. Aceste probleme afecteaza in mod direct prerogativele considerate esentiale pana acum, pentru a consolida suveranitatea statelor individuale si care presupune ca cele din urma sa realizeze o actiune de rezistenta cu privire la crearea unui nou, autoritar centru de guvernare supranationala.

De asemenea in lumina Tratatului de la Amsterdam, semnat in 2 Octombrie 1997 si care a intrat in vigoare la 1 Mai 1999, si a acordului din 26 Martie 1999 cu ocazia intalnirii de la Berlin pentru Agenda 2000, vom incerca sa identificam anumite tendinte care prefigureaza viitoarea dezvoltare a Uniunii Europene in directia obiectivelor stabilite inca din Ianuarie 1995 de catre Comisia Europeana: consolidarea Uniunii Europene si pregatirea acesteia pentru procesul de extindere.

1.1 Scenariul politic si institutional in cadrul Uniunii Europene

Modul in care institutiile Uniunii Europene s-au dezvoltat in ultimii ani a dat nastere unui sistem complex si complicat in cadrul caruia nu exista o definitie clara a felului in care sunt organizate cele trei puteri traditionale fundamentale ale statelor moderne: puterea legislativa, cea judiciara si cea executiva. Acest lucru duce la o fragilitate institutionala si o dispersare a procesului decizional, ceea ce a produs largi sincope in ceea ce am putea defini, conform cu Habermas, „o birocratie autoritara”

care isi intareste puterea prin intermediul unui „principiu anormal de numere si proceduri”. Constituirea materiala a Europei a subliniat „in mod natural” abandonarea iluziei care fusese parte din visul pro-european incepand de dupa al doilea razboi mondial si pana la sfarsitul anilor '80.

Nasterea uniunii economice si monetare a facut mai complexa organizarea institutionala a Europei si a creat mai mult spatiu pentru interventia birocratica, adaugand urgenta necesitatii pentru o reforma a constitutionalizarii si rationalizarii in UE: cu alte cuvinte, exista o necesitate urgenta pentru o Uniune politica.

In acest sens Tratatul de la Amsterdam a incercat sa furnizeze anumite raspunsuri, facand doua importante schimbari cu privire la procesul de constructie institutionala, care includ Parlamentul european (EP) si rolul presedintelui Comisiei. Sub o noua forma Adunarea Generale de la Strasbourg isi amplifica puterile in procesul de desemnare a Presedintelui si membrilor Comisiei – opinia sa fiind de fapt obligatorie. In acelasi timp, puterea executiva a Presedintelui Comisiei este amplificata prin oferirea acestuia dreptul de veto in ceea ce priveste numirea comisarilor si a obligatiei Comisiei de a actiona „in conformitate cu orientarea politica a Presedintelui acesteia”.

In prezent exista o speranta reala pentru o consolidare politica a Europei prin intermediul parlamentului european cu noi competente si imputerniciri (procedura de cooperare si procedurile de co-decizie), apt sa preia rolul cheie de legislator, si presedintele Comisiei care nu mai este „primus inter pares”, dar care are functii similare cu acelea ale unui cancelar.

In ciuda progresului facut prin Tratatul de la Amsterdam, reformele institutionale sunt departe de a fi incheiate: inca mai trebuie gasita o solutie, printre altele, la problema procedurilor de decizie (voturile hotaratoare ale Statelor Membre, delicata chestiune a votului majoritatii prezente) si a celor de reformare a Comisiei (reducerea numarului de membrii schimbari in metodele de lucru si organizare interna).

Politica comuna externa si de securitate

Un alt capitol fundamental important pentru construirea unei Uniuni politice este aceea a politicii comune externe si de securitate (CFSP), asa numitul pilon secundar al uniunii, care-l insoteste pe primul, cel al Comunitatii Europene si pe cel de-al treilea, cooperarea in domeniile justitiei si afacerilor interne.

Faza istorica, care a inceput odata cu terminarea dominatiei celor doua mari puteri si a celui de-al doilea razboi mondial, a condus Europa spre asumarea unui rol mult mai incisiv in domeniul relatiilor internationale. Pentru aceasta este indispensabil sa existe uniformitate in continutul si procedurile politicii externe si de securitate, pastrand interesele nationale. Problema, deja ridicata de Tratatul de la Maastricht, a gasit raspunsuri slabe in Tratatul de la Amsterdam, care de abia a afacut cateva ajustari practice si nu a abordat multe puncte cruciale.

Suntem departe de a fi inceput un proces solid de integrare care ramane inca legat de un vot unanim al Consiliului si de ratificarea de catre Statele Membre. Astfel punctul slab este acela de politica comuna de aparare.

Toate evenimentele din zona Balkanilor, pana la recentul conflict din Kosovo, au aratat in mod tragic lipsa de putere si ineficienta interventiei Uniunii Europene.

Justitia si Afacerile Externe

Crearea celui de-al treilea pilon al Uniunii indicat prin Tratatul de la Maastricht, privind domeniul justitiei si afacerile externe, este la fel de important pentru construirea uniunii politice. Rezultatet apreciabile au fost obtinute in ultimii ani in domeniul cooperarii interguvernamentale, cu toate ca acestea sunt insuficiente pentru promovarea procesului necesar de integrare. Tratatul de la Amsterdam marcheaza un proces semnificativ care prefigureaza substantial „constructia graduala a unui spatiu european de libertate, securitate si justitie”. Evident, exista si lipsuri: in primul rand, a existat doar o schimbare partiala de la metoda cooperarii inetrguvernamentale la subiectul zonal la procedurile comunitare; mai mult este prevazuta o perioada de tranzitie de 5 ani. In cele din urma, controlul democratic asupra noilor politici va continua sa depinda de votul unanim al consiliului, prin procesul de co-decizie al parlamentului european. Acestea reprezinta serioase limitari care, cu toate acestea, nu se abat de la schimbarea importanta care s-a facut prin includerea intr-un obiectiv politic comun, a unor probleme extrem de delicate care propun crearea efectiva a unei „arii fara granite interne” si a unei „libertati de miscare a locuitorilor acesteia”. La aceasta ar mai trebui adaugat ca, controlul extern al frontierelor, imigrarea si politica de azil, si prevenirea crimei, sunt considerate acum drept reguli si proceduri comunitare. Importantia acestor avansari se poate masura in conformitate cu contributia pe care acestea o vor aduce la proocesusul de cladire a unei identittati comune bazata pe intarirea si concretizarea conceptului de cetatenie europeana.

O Europa Sociala

Necesitatea de a trece in revista institutiile comunitare, in stransa legatura cu fortificarea dimensiunii sociale europene, a devenit foarte urgenta in directia largirii Uniunii Europene in vederea includerii tarilor CEE. In acest sens Tratatul de la Amsterdam si Comunicatul Comisiei asupra strategiei de intarire si largire a UE, numita Agenda 2000 si aprobata pe 26 Martie 1999 la Consiliul Europei intrunit in Berlin, nu a dus la un pas eficace.

Politicile UE au fost consolidate si revizuite, in special cea referitoare la Politica Comuna in Agricultura (CAP) si coeziunea sociala si economica, pentru asigurarea primei largiri care va include 6 tari candidate (Cipru, Republica Ceha, Estonia, Ungaria, Polonia si Slovenia) pentru care admiterea in UE este rezonabil asteptata intre 2001 si 2003. Pentru un alt grup de tari care au apartinut candva

blocului comunist (Bulgaria, Romania, Lituania, Letonia si Slovacia) procesul de admitere in UE va dura mai mult. Mai mult inca nu a fost gasita a solutie pentru problema institutionala a alcatuirii Consiliului si Comisiei in viitor, a Uniunii largite, si mai presus de toate problemele o solutie pentru existenta unei strategii globale capabile sa raspunda noilor provocari ale largirii UE in domeniile afacerilor interne si externe.

Semnale incurajatoare s-au primit din partea Tratatului de la Amsterdam si Agendei 2000 in ceea ce priveste construirea unei Europe sociale. S-au stabilit cateva prioritati pentru politicile comunitare:

1. Crearea conditiilor pentru o crestere de durata si mana de lucru, care sa poata exploata pe deplin potentialul pietei unice.
2. Dezvoltarea politicilor „de cunostinte/cunoastere”, care sa stimuleze cercetarea si dezvoltarea tehnologica in cadrul comunitatilor, crescand nivelul educatiei si al promovarii programelor de instruire.
3. Modernizarea sistemelor de angajare a fortei de munca.
4. Imbunatatirea calitatii dezvoltarii economice de lunga durata intr-o societate mai coeziva si mai integrata, prin imbunatatirea sistemului de sanatate publica, protectiei mediului si prin introducerea politicilor de creare a zonelor de libertate, securitate si justitie.

Reforma Fondurilor Structurale este de asemenea o incercare de a eficientiza instrumentele cu privire la protectie economica si coeziune sociala, reducand numarul obiectivelor de la 7 la 3, si prin simplificarea si descentralizarea managementului. Aceste trei puncte vor fi discutate in capitolele urmatoare.

1.2 Coeziunea sociala si economica in UE

Ideea prin care Comunitatea Europeana trebuie sa se dezvolte armonios in toate regiunile sale a existat inca de la crearea institutiilor comunitare. Dorinta de a reduce discrepantele intre diferite regiuni si ramanerea in urma a celor mai putin favorizate, este exprimata in preambulul Tratatului de la Roma din 1957, in care art. 2 al Tratatului stabileste sarcinile comunitatii de a promova „o dezvoltare armonioasa a activitatilor economice” si un proces continuu si echilibrat de expansiune a Statelor Membre.

Obiectivul coeziunii economice si sociale

Coeziunea economica si sociala pentru care Europa trebuie sa se lupte ca pentru un complement indispensabil al pietei interne este un obiectiv mult mai actual, exprimat numai dupa 1997 prin Actul European Unic.

Prin introducerea obiectivului coeziunii economice si sociale, la mijlocul anilor 80, comunitatea si-a exprimat astfel necesitatea dezvoltarii unei noi politici comune, bazata pe solidaritatea intre Statele Membre si regiunile respective, pe promovarea

unei dezvoltari echilibrate si de durata, pe reducerea diferentei structurale intre regiuni si State, incepand cu principiul prin care tuturor regiunilor si deci tuturor locuitorilor acestora trebuie sa fie garantate oportunitati egale de dezvoltare economica si sociala.

Tratatul de la Maastricht de infiintare a UE, care a intrat in vigoare la 1 Noiembrie 1993, a dat o importanta calificare conceptului de coeziune economica si sociala, asa cum a fost explicit mentionat intre alte obiective si sarcini ale UE, pina la limita la care i-a s-a dat aceeasi importanta ca si realizarii uniunii monetare si economice si completarii pietei unice.

Sectiunea XVI a Tratatului din 1993 subliniaza in continuare ca toate politicile comunitare trebuie sa aiba in vedere coeziunea inca de la momentul formularii lor.

In porice caz nici Actul Unic si nici Tratatul de la Maastricht nu au furnizat o definitie a coeziunii pentru ca mai apoi sa prezinte in mod concret politicile de adoptat pentru atingerea acesteia (coeziunii).

Anumiti indicatori pot fi gasiti in Carta Alba a Dezvoltarii, competitie si forta de munca: provocari si directii de urmat in apropierea secolului 21 prezentate in 1993 de presedintele Comisiei Europene Jacques Delors. Pe marginea subiectului coeziunii, s-a reliefat ca reducerea decalajelor intre Statele Membre si alte zone trebuie sa implice o convergenta in ceea ce priveste nivelurile venitului de baza prin intermediul unei cresteri mai sustinute a PNB, competitivitatii si ocuparii fortei de munca.

In Carta Alba, Comisia a accentuat ca, coeziunea nu trebuie confundata cu uniformitatea, pentru ca scopul unitar al coeziunii trebuie sa-l reprezinte atingerea unor oportunitati sociale si economice mai egale. In afara prezentarilor conceptului de coeziune, in practica UE a identificat in mod clar variabilele economice folosite pentru a masura concret disparitatile in dezvoltarea diferitelor regiuni, cu scopul de a implimenta politicile de coeziune. Pentru UE cantitatea de bogatie produsa si forta de munca angajata pentru a o obtine pe cea din dintai, sunt indicatorii de baza ai bunastarii economice ai unei zone, respectiv masurate prin nivelul PNB (produsul national brut) si prin rata somajului.

In afara variabilelor economice, Comunitatea a tinut de asemenea sa accentueze si importanta asa numitilor indicatori ai bunastarii sociale. Acestia constau in masurarea calitatii mediului, sanatatii, nivelului educational, ratei criminalitatii, calitatii serviciilor si infrastructurilor, si a capacitatii de cercetare si dezvoltare.

De aceea, in sfarsit, in versiunea identificata cu adoptarea Tratatului de la Maastricht, ulterior aprobat prin acordul de la Amsterdam in 1997, care a intrat in vigoare din 1 Mai 1999, coeziunea economica si sociala reprezinta un proces care are ca scop asigurarea solidaritatii comunitatii cu tarile mai putin favorizate, regiunile si grupurile de populatie.

Coeziunea trebuie sa duca la o corectare a dezechilibrelor existente (cu referire la salarii, bogatie, reseaua de infrastructura, calitate, productivitate etc) si sa insoteasca stabilirea unei pietei a fortei de munca in favoarea categoriilor cu un

anumit grad de risc la neagajare (tinerii, somerii pe termen lung, neintegratii social, muncitorii disponibilizati ca urmare a restructurarii companiilor, etc).

Definitiiile de pana acum ajuta la definirea intelesului politicilor de coeziune (care va fi discutat in urmatoarele paragrafe), care reprezinta, sa spunem, acele politici orinetate pe reducerea distantei intre diferite niveluri de dezvoltare in diferite regiuni si dimunarea ramanerii in urma a regiunilor mai putin favorizate, in conformitate cu Art. 130B al Tratatului de la Roma si modificat la Maastricht, vezi Fondurile structurale ca modalitati principale de actiune.

CAPITOLUL 2 AGENDA 2000 SI FONDURILE STRUCTURALE

2.1 Politica de reforma a Fondurilor Structurale

Conditii pentru dezvoltare economica durabila:
crestere, competitivitate si ocupare a fortei de munca

Fondurile Structurale sunt un instrument special de reducere a decalajelor si deci de promovare a cresterii si ocuparii. Efectele, in special, cu privire la ocuparea fortei de munca, ar trebui sa fie resimtite in trei domenii principale de actiune (infrastructura, dezvoltarea resurselor umane si suport pentru sectorul productiv: in scurt timp stimuland cererea de bunuri si servicii, iar pe termen lung imbunatatind legatura între resursele umane si fizice pe de o parte, si între mediul de productie si piata fortei de munca pe de alta parte.

Totusi, politicile nationale sunt limitate. Statele membre sunt de acord ca la nivel regional si local exista un potential viitor de creare de locuri de munca. In acest context scopul Fondurilor Structurale este mai intai de toate, crearea conditiilor ce asigura dezvoltarea economica durabila prin intermediul cresterii economice, a concurentei si a ocuparii. Numai in aceste conditii va fi posibila atingerea deplina a obiectivului fundamental al protejarii si crearii de locuri de munca.

O mai mare concurenta, inovare si un mai bun sprijin pentru dezvoltarea IMMurilor.

Fondurile Structurale trebuie utilizate in principal pentru realizarea de ajustari majore si pentru reducerea disparitatilor datorate in special lipsei de infrastructura (mai ales in regiunile din cadrul obiectivului 1), a unei forte de munca slab calificate si a unui nivel scazut de capacitati inovative datorate cu precadere lipsei de interes pentru cercetare si tehnologie. Aceste aspecte duc la probleme legate de concurenta si impiedica stimularea si refacerea afacerilor, in special la nivelul IMMurilor. O reducere a dependentei economice intr-un numar foarte limitat de sectoare economice, diversificarea structurii economice prin crearea si dezvoltarea de IMMuri inovative, capacitate de adaptare la noile tehnologii si schimbari in sistemul de productie, precum si intarirea capacitatii administrative, vor constitui elementele fundamentale pentru cresterea concurentei, ceea ce reprezinta conditia necesara pentru o mai intensa dezvoltare economica si mai multe locuri de munca.

Ocuparea fortei de munca: dezvoltarea resurselor umane

Concluziile unor serii de consilii europene au stabilit un cadru european care defineste prioritatile de investitii cu privire la ocupare si actiuni de promovare a dezvoltarii resursei umane. Consiliul Europei intrunit la Amsterdam a fost decisiv pentru politicile comunitare de ocupare. Odata cu adoptarea unei noi sectiuni referitoare la ocuparea fortei de munca, Consiliul a admis ca aceasta trebuie considerata o chestiune de interes comun. Astfel noul tratat a inceput procesul care

permite Statelor Membre sa examineze situatia ocuparii in fiecare an si sa adopte principiile calauzitoare pentru politicile nationale. Problematika ocuparii va fi sistematic inclusa in toate politicile comunitare, in special in politicile structurale, care reprezinta mecanisme foarte eficiente pentru indeplinirea acestor obiective.

Fondurile structurale trebuie sa intervina pentru cele 4 puncte ale strategiei europene de ocupare (spirit intreprenorial, pregatire pentru munca, adaptabilitate si oportunitati egale), care sunt conditiile necesare pentru dezvoltarea resursei umane.

Mediul inconjurator si cresterea durabila

Principiul cresterii durabile si al respectului pentru mediu si principiul includerii garantiilor pentru protectia mediului in cadrul altor politici au fost aprobate de tratatul asupra UE si reafirmate in Tratatul de la Amsterdam.

Articolele 1 si 2 a reglementarii generale cu privire la scopurile, mijloacele si sarcinile Fondurilor Structurale, se refera la implementarea acestor principii ale tratatului in actiunile intreprinse de Fonduri. Diferite alte articole ale regulamentului ajuta la sublinierea contributiei Fondurilor Structurale la atingerea obiectivelor de crestere durabila si protectia si imbunatatirea mediului.

Oportunitati egale

Confirmand intelegerea din Madrid asupra oportunitatilor egale, noul tratat de la Amsterdam si rezolutia Consiliului avertizand Comisia si Statele Membre sa se implice mai mult, constant si cu determinare pentru a pune in practica principiul oportunitatilor egale pentru femei si barbati in actiunile sustinute prin Fondurile Structurale.

Definitia liniilor calauzitoare comunitare

Pentru indeplinirea prioritatilor mai sus mentionate, noile reglementari contin masuri specifice vis a vis de pregatirea de catre Comisie a ghidului comunitar pentru fiecare obiectiv al Fondurilor Structurale.

Aceste ghiduri sunt definite inaintea prezentarii planurilor Statelor Membre si a revederii intermediare a programelor si reprezinta cadrul politic general pentru pregatirea si modificarea programelor Fondurilor Structurale.

Redefinirea responsabilitatilor Comisiei

Rolul Comisiei in implementarea politicilor structurale trebuie sa fie clar si bine definit.

Responsabilitatea sa principala sta in garantarea ca rezultatele interventiei fondurilor structurale sa contribuie la reducerea distantei dintre nivelurile de

dezvoltare. Comisia trebuie sa asigure mai departe ca actiunile finantate de Fonduri sunt in conformitate cu alte prevederi ale tratatului si cu politica comunitara.

In acest spirit responsabilitatea politica a Comisiei este clar afirmata si orientata pe planificarea strategica, respect pentru prioritatile comunitare si masurarea rezultatelor cu ajutorul examinarii, evaluarii si urmaririi. LA aceste puncte managementul mixt cu Statele Membre nu este permis.

Responsabilitatile in crestere ale Statelor membre

Necesitatea pentru o eficienta mai mare trebuie sa duca la o preferinta clara pentru prioritatile de dezvoltare structurala si valoare adaugata comunitara. Referirea facuta in prezent la prioritatile de dezvoltare nationala si regionala nu este suficienta pentru a asigura ca, co-finantarea comunitara produce automat rezultate clar identificabile.

De aceea este necesar sa fie garantata o mai mare eficienta a interventiei, masurata in termeni de rezultate concrete.

In final rolul partenerilor care beneficiaza de fondurile structurale trebuie sa fie clar accentuat. Rolul Statelor si al regiunilor in implementarea programelor trebuie sa fie confirmat printr-o transferare a autoritatii de la centru catre regiuni; pe de o parte trebuie sa fie mai interesate sa raspunda Comisiei in ceea ce priveste urmarirea, masurarea si evaluarea rezultatelor.

Evaluarea si urmarirea devin astfel instrumente fundamentale ale managementului Fondurilor Structurale.

2.2 Principii generale legate de fondurile structurale

In formularea propunerilor pentru fondurile structurale pe perioada 2000 – 2006, Comisia a mentinut faptul ca, „coeziunea trebuie dezvoltata pe mai departe”, confirmand ca fortele pietei si spiritul intreprenorial sunt fara doar si poate indispensabile pentru obtinerea denoi oportunitati, dar in acelasi timp, ca „solidaritatea si sprijinul reciproc sunt complementar necesare, nu numai pentru motive sociale, dar si pentru crearea de locuri de munca si venit suplimentar, o conditie necesara a dezvoltarii competitive si cresterii durabile”.

In Agenda 2000, Comisia propune sa confirme prioritatea politica a coeziunii economice si sociale, ca problemem urgente, in scopul reducerii distantei intre niveluri de dezvoltare, asa cum sunt mentionate in articolul 130B din Tratat, prin prospectul asupra problematicii largirii Comunitatii in vederea includerii tarilor cu un nivel mai scazut de dezvoltare.

In ceea ce priveste Fondurile structurale, propunerile Comisiei includ trei aspecte fundamentale in contextul disciplinei bugetare, in vederea continuarii interventiei in favoarea regiunilor sau grupurilor sociale cu dificultati si pentru facilitarea tarilor membre admiterea in UE.

Primul aspect presupune mentinerea solidaritatii financiare la nivelul atins in 1999.

In al doilea rand, confirmarea intelegerii facute de Comisia Europeana in Edinburgh (200 mld. ECU – la pretul pietei din 1997 – pentru perioada 1993-1999, sau 208mld. La pretul pietei din 1999), este expresia dorintei UE de a lua parte la dezvoltarea si reconversia regiunilor statelor membre, pastrand necesitatea contributiei la restructurarea politicilor financiare nationale.

In al treilea rand, mecansimele prin care fondurile structurale vor functiona dupa reforma, trebuie sa garanteze un procent mai bun al raportului cost/beneficiu incepand prin definirea rolurilor diferitilor agenti ai dezvoltarii si prin utilizarea simplificarii, evaluarii si continuitatii.

Aceste orientari ale Comisiei, care au fost deja prezentate in Agenda 2000, au fost explicitate in propunerea noului regulament general al fondurilor structurale adoptat de Consiliul Europei in 21 Iunie 1999, completat cu regulamente privind aspecte specifice ale fiecarui Fond.

Reforma propusa se bazeaza pe trei puncte principale: un mai mare control al ajutorului, simplificare si reducere, eficacitate si continuitate.

Concentrarea obiectivelor

Pentru perioada 2000-2006, Comisia a redus de la 7 la 3 numarul obiectivelor prioritare ale fondurilor structurale:

Obiectivul 1 continua sa promoveze dezvoltarea regiunilor mai ramase in urma din cadrul Uniunii. Noul regulament precizeaza ca lista regiunilor admise in cadrul acestui obiectiv trebuie stabilita de Comisie pe baza aplicarii stricte a criteriului PNB-ul pe cap de locuitor sub 75% cat reprezinta media UE.

Regulamentul de asemenea stabileste ca acest obiectiv trebuie sa includa toate regiunile extra periferice ale UE, si de asemenea regiunile admisibile in prezent de la obiectivul 6 (nu se aplica in Italia). In termeni de concentrare, obiectivul 1 va beneficia de cca 2/3 din totalul ajutorului de la fondurile structurale, insumand un total de 135,9 mld. Euros.

Noul obiectiv 2 este orientat spre promovarea reconversiei economice si sociale in celelalte regiuni cu probleme structurale, incluzand in special zonele cu schimbari socio-economice in sectorul industrial si al serviciilor, zone rurale in declin, zone urbane in dificultate si zone defavorizate care depind de pescuit. Lista zonelor eligibile la acest obiectiv va fi intocmita de Comisie in stransa colaborare cu Statele Membre si in functie de prioritatile acestora.

Populatia eligibila la noile obiective 1 si 2 trebuie sa se situeze intre 35% si 40% din totalul populatiei UE in 2006, in timp ce actualele obiective regionale (1,2,5b si 6) se refera la mai mult de 60% din populatia UE.

Conform cu noul regulament, noul obiectiv 3 trebuie sa promoveze imbunatatirea si actualizarea sistemului educational, sisteme si politici de instruire si formare a angajatilor. Acest obiectiv are la baza noua Sectiune pentru Ocuparea

Fortei de Munca in cadrul Tratatului de la Amsterdam, strategia de angajare dezvoltata dupa Consiliul Europei de la Essen si de asemenea planuri relevante de actiune la nivel national. Regulamentul stabileste de asemenea ca din punctul de vedere financiar acest obiectiv trebuie aplicat numai in afara zonelor admise la obiectivele 1 si 2, dar va servi ca un punct de referinta pentru actiunile de dezvoltare a resurselor umane la nivelul UE.

Cu scopul de a concentra interventia si de a o face mai simpla, regulamentul reduce numarul initiativelor comunitare de la 13 inainte la 4 in prezent.

Comisia desemneaza un scop specific pentru initiativele comunitare, respectiv crearea de actiuni de interes comun in campul de actiune prioritara pentru UE prin cooperarea intre regiuni, State Membre si parteneri socio-economici.

Initiativele comunitatii se refera la:

- cooperare trans-frontaliera, trans-nationala si interregionala, cu scopul stimulării dezvoltării armonioase a întregii zone a comunitatii (INTERREG);
- revitalizarea economica si sociala a oraselor si zonelor adiacente aflate in criza (URBAN);
- dezvoltare rurala (LEADER);
- lupta impotriva inegalitatilor si discriminarilor pe piata fortei de munca (EQUAL).

Fiecare initiativa este fundamentata pe un singur fond structural: FIGC pentru cooperare trans-frontaliera, trans-nationala si interregionala; EAGGF – ghid pentru dezvoltarea regionala; EDF pentru lupta impotriva excluderii de pe piata fortei de munca. Regulamentul alocă 5,3% din resursele Fondului structural pentru aceste actiuni.

Simplificarea si transferarea responsabilitatilor

Pentru perioada 2000-2006, noul regulament va transfera managementul fondurilor structurale si va defini mai clar rolurile partilor implicate: Comisia va fi responsabila de definirea priorităților comunitatii si va reprezenta o garantie pentru asigurarea respectării acestora. Statele membre vor fi responsabile de conducerea programelor prin extinderea si consolidarea parteneriatelor.

Pentru fiecare obiectiv prioritar Comisia va prezenta ghidul asupra priorităților de interventie comunitara. In consecinta Statele Membre isi vor prezenta planurile de dezvoltare, concepute impreuna cu toate partile interesate recunoscute de fiecare Stat, incluzand Agentiile responsabile de mediu sau de oportunitati egale intre femei si barbati.

Dupa negocierea si acordul asupra finantării comune a fondurilor structurale, Comisia va adopta documentele de planificare (CSF sau OP sau SPD) care vor fi pastrate pentru optiuni strategice (definirea si alocarea financiara pentru strategiile prioritare).

Autoritatile desemnate din Statele Membre – regulamentul solicita desemnarea unei singure Autoritati care sa conduca programul. Aspectele suplimentare ale planificarii vor fi decise, si acestea vor include definirea beneficiarilor si a alocarii financiare fata de masurile suportate de programele Fondurilor Structurale.

In ceea ce priveste platile, o suma in avans egala cu 10% din contributia comunitara va fi inaintata la adoptarea programului; suma ramasa urmand sa fie platita in transe ca sume returnate pentru cheltuielile de documentare.

Simplificarea operatiilor va implica o distribuire calara a responsabilitatilor, si de asemenea garanteaza o consolidare reala a parteneriatului.

Consolidarea si largirea parteneriatului

Principiul parteneriatului a fost introdus in 1989 pentru a garanta eficacitatea Fondurilor.

Acest sistem da posibilitatea de participare tuturor operatorilor interesati in pregatirea, implementarea, observarea si evaluarea actiunilor comunitatii. Acesata participare trebuie sa faca posibila aprecierea relevantei strategiei, prioritatilor si a masurilor de dezvoltare si sa le dea acestora mai multa credibilitate prin interemediul acordului atins pe parcursul procesului decizional sau al implementarii.

Consolidarea parteneriatului presupune ca participarea partenerilor trebuiesc reprezinte norma intregului proces de finantare a Fondurilor, de la pregatirea strategiilor pana la evaluarile ulterioare, finale ale actiunilor.

Desi un progres remarcabil a fost realizat vis a vis de participarea autoritatilor regionale, in special in Statele Membre unde nivelul regionalizarii este mult mai limitat, sunt intimpinate inca serioase lipsuri in implicarea mai directa a autoritatilor locale si a celor responsabile de mediu, si de asemenea vis a vis de consultarea agentiiilor care sunt mult mai activ implicate la nivel local sau care deruleaza actiuni sprijinite de fondurile structurale (parteneri sociali, asociatii locale, organizatii non guvernamentale etc). In plus, o parte din aceste agentii lucreaza in sfere considerate de prim interes pentru Comisie: ocuparea fortei de munca, dezvoltare durabila, oportunitati egale. Comisia solicita in mod explicit participarea acestor parteneri in faza de discutie, care trebuie condusa la nivel national, regional sau local, in vederea activarii Fondurilor Structurale.

Statele Membre trebuie sa garanteze participarea autoritatilor regionale si locale, agentiiilor de mediu si partenerilor socio-economici, incluzand organizatiile non guvernamentale. Statele Membre isi vor pastra rolul central si vor garanta ca regulile institutionale nationale sunt respectate. Toti partenerii sunt promotori de proiecte sau consultantii experti pentru dezvoltarea activitatilor socio-economice necesare unei cresteri economice si a unei ocupari a fortei de munca durabile.

Planificarea strategica integrata

In vederea obtinerii eficacitatii economice a tuturor actiunilor cofinantate prin Fonduri, toate actiunile de dezvoltare sau reconversie trebuie incluse in rindul strategiilor sau prioritatilor de dezvoltare, altfel exista riscul ca actiunile cofinantate prin fonduri vor fi lansate intr-o maniera disparata si compartimentata, cu serioase consecinte asupra rezultatelor si impactului asupra dezvoltarii. De aceea se propune ca, datorita reducerii numarului obiectivelor si initiativelor comunitare, actiunea regionala comunitara ar trebui inclusa intr-un singur program regional la nivelul local potrivit, sau la nivelul NUTS II. La acest nivel, toate Fondurile (ERDF, EDF, EAGGF si FIGC) trebuie sa contribuie intr-un mod consistent si sinergetic in directia crearii obiectivelor urmarite. Abordarea integrata introdusa treptat de la reforma din 1987 trebuie aplicata in prezent intr-un mod mai extensiv si mai sistematizat.

Comitetul de supraveghere

Ca si inainte, implementarea planificarii este supervizata de un comitet de supraveghere, condus de autoritatea de management. Mai mult, pentru garantarea celor mai cuprinzatoare posibile parteneriate, toti partenerii sunt reprezentati de: autoritatile de mediu si operatori socio economici.

Comitetul de supraveghere va contribui mai mult la implementarea actiunii, si mai mult decat atat la acordului indeplinirii planificarii propuse de autoritatea responsabila de program inaintea ca aceasta din urma sa o trimita Comisiei; in plus, mai frecvent decat in trecut comitetul va delibera periodic implementarea liniilor de aplicare a strategiilor si prioritatile de interventie. Va examina evaluarile programelor pentru a avea astfel o deplina cunoastere a actiunilor, cu scopul de a propune modificari necesare ca urmare a schimbari situatiilor locale si va aproba raportul anual intocmit de autoritatea de management inainte ca acesta sa fie inaintat Comisiei.

Dezvoltarea ingineriei financiare

In Agenda 2000 Comisia a indicat ca urmand anumite critici, formulate de fapt de Curtea de Auditori, efectul multiplicator al resurselor trebuie sporit prin alte forme si actiuni in afara subventiilor. Pentru a rapsunde mai bine la cerintele economice si pentru a considera profitabilitatea proiectelor in functie de venitul net asteptat, va fi urmarita o mai mare eficacitate, care va permite sporirea cooperarii cu EIB si EIF. Trei amendamente vor fi realizate in cadrul regulamentelor: that following certain criticisms, formulated in fact by the Court of Auditors, the multiplier effect of the structural resources must be increased by means of other forms of action besides subsidies. Greater financial efficacy will be pursued to better respond to economic requirements and to consider the profitability of the projects according to the net income normally expected, which will also enable cooperation with the EIB and the EIF to be increased. To this end three amendments will be made in the regulations :

- regulamentul general precizeaza ca in timpul fazei de implementare a masurilor Fondurile pot participa sub alte forme decat ca ajutor direct: ajutor rambursabil, imprumuturi fara dobanda, actiuni etc;
- regulamentul stabileste de asemenea o mai mare flexibilitate a ratelor ajutorului, stipuland previziuni specifice de aplicat infrastructurilor generatoare de venit si investitiilor firmelor. Pentru a promova recurgerea la contributiile private pentru finantarea proiectelor subventionate de Fonduri (parteneriat public-privat) si pentru scopurile transparente vis a vis de autoritatile de management in sfera planificarii descentralizate, ratele ajutorului vor fi reduse pentru aceste doua categorii de investitii. In ceea ce priveste infrastructurile, "venitul considerabil" ar putea fi aproximativ definit ca venit net egal cu cel putin 25% din valoarea totala a investitiei respective. In plus, regulamentul incurajeaza utilizarea unui ajutor comunitar sub o alta forma decat cea de ajutor direct.
- ca o exceptie de la regula generala, proiectele mari care sunt acum mai tot timpul prezente in cadrul programelor vor trebui sa primeasca o aprobare specifica ceea ce va face posibila evaluarea apriori a conformitatii cu obiectivele programului si cele ale politicii comunitare, cat si a structurii financiare a acestora, incluzand cea mai potrivita rata de ajutor, considerand venitul asteptat cuvenit, daca este necesar in colaborare cu EIB.

Eficacitate si continuitate

In schimbul transferarii autoritatii Comisia stabileste prin regulament ca autoritatea de management va concepe un raport anual asupra fiecarui program, continand informatii clare asupra progreselor inregistrate. Pe baza unei aplicatii de evaluare generalizate in Statele Membre in timpul perioadelor de planificare anterioare, rolul auxiliar al evaluarii in decizii cu privire la contributiile nationale si comunitare si managementul corect al acestora este confirmat sau sporit. Cu scopul de a-si indeplini rolul operational, evaluarea trebuie sa se bazeze pe o repartizare clara a responsabilitatilor intre parteneri si va fi realizata complet incluzand evaluarea apriori pentru pregatirea planurilor si pentru cuantificarea obiectivelor de atins, facand evaluari intermediare sistematice pentru completarea reprogramarii si realizarea evaluarilor ulterioare in vederea obtinerii celor mai bune rezultate de pe urma experientei castigate.

In timpul pregatirii planurilor, experienta castigata din evaluarile perioadelor precedente de planificare va contribui la raspindirea celor mai bune practici si la cresterea profitabilitatii socio-economice a cheltuielii publice.

Un alt factor cheie in determinarea unui grad mai mare de eficienta il reprezinta decizia Comisiei de a infiinta o rezerva de eficienta si eficacitate egala cu 4% din alocarea totala a Fondurilor, care va fi insarcinata la mijlocul perioadei

programele care au obtinut cele mai bune rezultate cu conditia ca tara implicata sa respecte criteriul de aditionalitate.

Regulamentul subliniaza de asemenea responsabilitatea Statelor Membre cu privire la controlul managementului financiar. In caz de eroare a unui Stat Membru, Comisia poate interveni si corecta violarile, neregularitatile sau erorile.

Pentru mai multe informatii:

CAPITOLUL 1

1. Uniunea Europeana

Website-ul UE cu trimiteri la paginile Directivelor generale:
<http://www.europa.eu.int>

Gazeta Oficiala a Comunitatilor Europene, Seriile C si L: <http://europa.eu.int/eur-lex/it/oj/index.html>

2. Tratatate (versiunile consolidate includ modificarile facute la Tratatul de la Amsterdam semnat in 2 Octombrie 1997)
3. Tratatul asupra Uniunii Europene (format PDF) – Gazeta Oficiala C 340 10.11.1997, paginile 145-172: <http://europa.eu.int/eur-lex/it/treaties/index.html>
4. Tratatul de infiintare a Comunitatii Europene (PDF) – Gazeta Oficiala C 340 10.11.1997 paginile 173-308: <http://europa.eu.int/eur-lex/it/treaties/index.html>

2. Finantarea

Atasamente: Fondul de coeziune - EIB (Banca Europeana de Investitii) - Instrument pentru Politici Structurale de pre-aderare

CAPITOLUL 2

1. Comisia Europeana, Primul report asupra coeziunii economice si sociale:
http://www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/official/repcoh/parts/part_it.htm
http://www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/official/repcoh/parts/part_it.htm
2. Agenda 2000, colectioe de documente:
http://www.europa.eu.int/comm/agenda2000/index_it.htm
http://www.europa.eu.int/comm/agenda2000/index_it.htm
3. Agenda 2000, sumar:
http://www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/communic/agenda/ag2mo_it.htm

www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/communic/agenda/ag2mo_it.htm

4. Regulamente privind Fondurile Structurale pentru 2000-2006:
http://www.europa.eu.int/comm/dg16/document//doc1g_it.htm
http://www.europa.eu.int/comm/dg16/document//doc1g_it.htm

Atasamente: Regulamente privind Fondurile Structurale

CAPITOLUL 3 DEZVOLTAREA LOCALA SI PLANIFICAREA

Introducere: Ratiunile pentru dezvoltarea locala

In ultimii ani a sporit atentia cu privire la procesele de dezvoltare locala, pentru cel putin 3 considerente: primul este evidenta empirica, chiar in regiunile mai putin dezvoltate din tara noastra (Italia) a existat o crestere in dezvoltarea zonelor bazata pe IMM-uri capabile sa concureze pe pietele externe si sa genereze procese de crestere endogene, similare cu cele din zonele mai dezvoltate economic.

Al doilea este legat de politicile de dezvoltare pentru regiunile neprivilegiate. Dupa cativa ani de nedeterminare politica si economica, politicile de dezvoltare au fost directionate cu mai multa convingere catre obiective de coeziune economica si sociala la nivel local, in special prin instrumente de planificare negociata, s-au realizat procese de agregare a factorilor publici si privati la nivel local cu scopul de a identifica programe si obiective de dezvoltare.

Al treilea se refera la optiunile politicii comunitare. In Europa prin implementarea pietei si monedei unice care contribuie la consolidarea zonelor mai avansate, o mai mare atentie a fost acordata politicilor ce au ca tinta cresterea competitivitatii sistemelor locale in regiuni unde cresterea este mai incheata.

Un interes din ce in ce mai mare consta in dezvoltarea locala a zonelor cu o crestere mai incheata ca urmare a unor transformari ulterioare ce au avut loc in economie si societate la nivel international, cu o particularizare speciala asupra procesului de globalizare. In ultimul deceniu au avut loc schimbari radicale in politicile internationale, importante avansari tehnologice si ca urmare schimbarea politicilor economice si comerciale.

Noul scenariu, schimba considerabil situatia in ceea ce priveste oportunitatile si amenintarile pentru sistemele teritoriale.

Exista de departe mai multe oportunitati datorita faptului ca acest nou scenariu ofera o sansa mai mare de includere in fluxul principal de bunuri, informatii si capital. Economii locale pot pe de o parte sa-si sporeasca capacitatea de a oferi resurse, abilitati si produse care pot ajunge pe pietele indepartate, multumita noilor tehnologii si a extinderii societatii informatinale; si pe de alta parte sa-si sporeasca capacitatile de atragere de capital si resurse in cautarea de oportunitati de investitii si remunerare.

In orice caz, globalizarea poate duce la un proces rapid de marginalizare a economiilor locale care nu sunt apte sa-si imbunatateasca furnizarea specifica de bunuri /servicii pe piata globala si nici sa atraga dinspre piata globala, resurse si capital care ar putea beneficia de avantajele disponibile la nivel local.

Cu toate acestea dimensiunea teritoriala a proceselor competitive la nivel global reiese din contextul relatiilor in cadrul carora economiile contemporane se misca: va deveni mai usor sa se obtina oportunitatile oferite de globalizare si in acelasi timp sa se limiteze efectele amenintarilor pe care aceasta le incumba, numai daca se poate defini o strategie teritoriala in vederea intaririi valorii resurselor locale.

3.1 Modele de dezvoltare

Aspectele dezvoltării în ultimele decenii au fost citite și interpretate conform cu modele care, ca să utilizăm termeni extrem de simpli, pot fi exprimate corespunzător cu următoarea dihotomie:

- un model de dezvoltare endogen (centrat individual), bazat pe accentuarea resurselor locale și condus de factorii de decizie publici și privați (de ex: zone industriale de IMM-uri)
- un model de dezvoltare exogen (extravertit), activat de un flux extern de resurse care afectează puternic producția locală și structura socială, și având factorii de decizie și centrele strategice în afara zonei locale (de ex: proprietățile de dezvoltare industrială)

Scenariul actual asupra globalizării proceselor concurențiale, probabil este necesar pentru depășirea acestei dihotomii, din moment ce am văzut, că sistemele locale sunt mai competitive atunci când asigură majoritatea resurselor disponibile, așa cum competitivitatea lor depinde de capacitatea de atracție, consolidare și remunerare în mod egal a investițiilor externe cât și locale.

Astfel avem un nou model teritorial de dezvoltare, care aparține unui context strict local și este, cu toate acestea, puternic interconectat cu scenariul competiției globale.

3.2 Ce este dezvoltarea locală?

Un prim pas în direcția definirii unei posibile strategii stă în examinarea atentă a conceptului de „dezvoltare locală”.

Putem defini dezvoltarea locală ca procesul prin care au loc importante transformări în structura economică și socială, însoțite de o creștere a producției pe cap de locuitor.

Cu această definiție, conceptul transformării include o componentă „dinamică” a schimbării de-a lungul timpului care este inseparabilă de chiar însăși esența dezvoltării.

Mai mult aceste transformări trebuie înțelese ca făcând referire la procesele de producție, modelele de consum, relații între grupuri sociale și instituții, relații cu economiile exterioare, cu serii de activități conduse individual sau de grupuri sociale. Acest aspect ar trebui însoțit de o creștere în bunuri și servicii disponibile comunității, măsurabile în condiții de producție pe cap de locuitor.

Cu toate acestea este important de subliniat faptul că înțelesul preferat acordat dezvoltării și cel pe care îl considerăm cel mai apt să definească itinerariile dezvoltării locale, este acela care leagă creșterea cantitativă a resurselor cu schimbările sociale care implică indivizii și grupurile în procese care vor duce la îmbunătățirea calității vieții și a mediului, marcate de o puternică coeziune socială.

Din aceasta perspectiva diferitii parteneri sociali isi identifica scopul comun si pe acesta baza isi stabilesc si reconstruiesc setul de reguli ce dau efect asupra actiunilor lor comunitare.

Aceasta definitie, include si adopta pricipiile cresterii durabile si ale coeziunii sociale atata timp cat nu este limitata la inca predominanta interpretare cantitativa a dezvoltarii, dar incorporeaza necesitatea respectarii restrictiilor de mediu si sociale, cele cu privire la resursele regenerabile si de asemenea la principiul incluziunii si participarii la beneficiile dezvoltarii din partea tuturor partenerilor sociali, in special a celor mai putin privilegiati.

Dezvoltarea este, prin urmare, un proces social, singura din principalele componente care se regaseste in sfera economica.

Dezvoltarea locala apare atunci cand impactul proceselor de transformare asupra comunitatii locale capata caracteristici bine definite si suficient de diferite din diferite zone adiacente. Dezvoltarea apare atunci cand este posibil pentru a identifica „un teritoriu”, „un spatiu” in cadrul caruia au loc schimbari.

3.3 Descentralizarea planificarii dezvoltarii

Noua abordare a dezvoltarii locale, bazata puternic pe necesitati teritoriale este de asemenea vazuta ca un rezultat a actiunii concertate a fortelor politice si sociale urmarind fixarea strategiilor prioritare ale dezvoltarii teritoriale. Acesta conceptie necesita o cunoastere aprofundata a modului in care planurile de dezvoltare integrate sunt structurate, si in special a instrumentelor legislative care pot fi folosite pentru accelerarea cresterii economice si sociale.

Politicile de dezvoltare „de jos in sus” au schimbat vechea logica a actiunii de bunastare cu programe dictate de Adiministratia Centrala sau Regionala pe care nivelul local trebuie adesea sa-l accepte.

In prezent se asteapta ca Administratiile sa-si asume un rol in sprijinirea dezvoltarii teritoriale care necesita, de asemenea, ca acestea sa furnizeze experti cu abilitati si cunostinte adecvate si specifice in ceea ce priveste dezvoltarea locala, precum si sa raspunda efectiv necesitatilor cresterii economice si sociale fata de asteptarile intreprinderilor si ale teritoriului.

Competitivitatea nationala si internationala nu mai preocupa doar intreprinderea luata ca entitate separata, ci se extinde la nivelul teritoriilor, mai mult, tinzand sa devina diferentiata datorita surselor de bunastare si a structurii evolutiei economiilor acestora (teritoriilor), precum si a situatiei fortei de munca, si datorita institutiilor si a relatiilor existente intre acestea.

Cererea si oferta de forta de munca este rezolvata la nivel teritorial, acolo unde problemele de somaj si excludere devin semne de dezechilibru. Teritoriul este de asemenea spatiul de dezvoltarea initiativelor private, de incercare a noilor solutii, de organizare a proiectelor individuale sau la nivel de comunitate si de implementat programe publice sectoriale.

Daca organizatiile politice, sociale, economice, institutionale si asociatiile au suficiente abilitati si resurse la nivel teritorial, atunci pot ajuta la construirea proiectelor complementare de dezvoltare si sa furnizeze solutii multidimensionale problemelor complexe la nivel individual sau de comunitate. In acest context CNA (Confederatia Nationala a IMMurilor si Artizanatelor in Italia) este prezenta la discutii si propune politici de dezvoltare teritoriala la toate nivelurile: local, regional si national, acordand o atentie deosebita temelor ce privesc artizanele si IMMurile. Instrumentele de planificare negociata furnizeaza oportunitatea consolidarii formelor de parteneriat social cu scopul de a defini politicile socio-economice.

Interactiunile intre parteneri sporesc eficienta proiectelor: activitatile de formare profesionala sunt mai bine adaptate necesitatilor economiei locale, pierderea neta de locuri de munca este limitata, exercitarea controlului comunitatii minimizeaza distorsiunile create prin ajutor excesiv, substitutie sau competitie nelocala.

Transferarea autoritatii si un control mai atent in sprijinirea dezvoltarii locale din partea autoritatilor publice poate deci sa contribuie la cresterea limitei organizatiei locale pentru manopera, datorita acestia pot testa si apoi adopta abordari integrate bazate pe necesitati teritoriale specifice.

Cum este posibil sa definesti obiective si strategii de dezvoltare? Ce pasi trebuie facuti pentru dezvoltarea unui proiect de imbunatatire a resurselor locale? Ce parteneriate se pot construi cu factorii de decizie publici si privati? Vom incerca sa raspundem acestor intrebari.

Investind in calificarea resurselor umane angajate in teritoriu reprezinta una din obiectivele de dezvoltare urmarite de CNA prin propria sa organizatia de instruire. Folosind fonduri ale UE, se realizeze o cercetare specifica asupra caracteristicilor si competentelor „formatorului socio-economic”.

Scopul proiectului a fost construirea profilurilor expertilor combinand urmatoarele cunostinte si abilitati:

The aim of the project was to build the profiles of professionals combining the following skills:

- expert planificator in activitati de instruire
- agent de dezvoltare locala.

Aceasta figura compusa a fost temporar definita ca „formator in dezvoltarea socio-economica”, sau mai concis, „formator socio-economic”, indicand ca aceasta figura trebuie sa fie pregatita in activitatea de planificare a instruirii si in planificarea actiunilor socio-economice.

Caracteristicile pe care formatorul socio-economic trebuie sa le posede au fost analizate in conformitate cu urmatoarele procese:

Obiectivele proiectului de instruire
Caracteristicile beneficiarilor
Metode de selectare a participantilor

Organizarea unui proiect de instruire
Evaluare intermediara
Crearea constientizarii si publicitate
Evaluarea proiectului
Certificare si rezultate

Proiectul de instruire este destinat acelor persoane care lucreaza in diferite sfere teritoriale (nationala, regionala, locala), ale caror scopuri sunr cele de creare a unui proiect in zona formarii profesionale si dezvoltarii locale.

Abilitatile profesionale ale acestor persoane trebuie sa fie complexe, deoarece a fi apt de a programa activitati de instruire si formare necesita cunoastere si abilitati la nivel local. Acestia au nevoie de capacitati de a intelege teritoriul din punctul de vedere al dezvoltarii locale; de a consolida cele mai bine infipte si vizibile procese de afaceri si sa lucreze in directia crearii unor potentiale procese.

Intregul proces dezvoltata trei tipuri principale de capacitati:

- Capacitatea de a apara teritoriul local si regional si relatiile sociale existente in zona respectiva din perspectiva nationala si a UE;
- Capacitatea de a conduce procesele sistemului de instruire in conformitate cu punctul de vedere al UE;
- Capacitatea de a organiza diferite faze implicate in planificarea activitatilor de instruire si a politicii fortei de munca intr-un teritoriu dat.

Obiectivele formarii de baza servesc la intarirea celor 3 capacitati mentionate mai sus, prin transmiterea de cunostinte care pot fi organizate pe urmatoarele 6 domenii:

1. Economie
2. Organizarea diferitelor sisteme europene de formare profesionala
3. Politicile UE de dezvoltare socio-economica, cu o atentie deosebita asupra dezvoltarii IMMurilor si a dezvoltarii locale
4. Politicile de dezvoltare socio-economica si rolul Formarii Profesionale, cu o atentie deosebita asupra dezvoltarii IMMurilor si a dezvoltarii locale
5. Instrumente de actiune (planuri, ghiduri, directive...) pentru politicile de dezvoltare locala
6. Planificarea si managementul activitatilor de formare in dezvoltarea locala.

3.4 Identificarea strategiei si a obiectivelor

Reflectia asupra modalitatilor de identificare a unei strategii de dezvoltare eficiente este legata de rolul factorilor de decizie din teritoriu si de contribtia

fiecaruia la atingerea rezultatelor asteptate prin intermediul unei utilizari corecte si a unei intariri mai accentuate a resurselor locale disponibile.

Experienta actiunilor conduse in trecut la nivel teritorial intr-o maniera mai mult sau mai putin organica (incepand cu actiunile din sfera actiunilor de planificare a fondurilor comunitare anterioare, si de asemenea implementarea initiativelor si a programelor rezultate din oportunitatile direct furnizate la nivel comunitar, precum Leader, Recite etc, precum si cateva aplicatii recente legate de instrumentele negociate de planificare) este extrem de utila in sublinierea anumitor variabile ale strategiei/puncte critice care joaca un rol decisiv in promovarea dezvoltarii locale.

Ar trebui sa accentuam mai intai importanta centrala a identificarii de obiective clar, care sa fie imediat si univoc intelese nu numai de aceia care au participat la elaborarea planului de dezvoltare, ci de intreaga comunitate locala. Acest aspect aduce un plus de transparenta si clarificare asupra contributiei fiecarei actiuni de obtinere a a obiectivelor declarate si masurabile. Definirea clara a obiectivelor de asemenea contribuie la realizarea de evaluari pe parcursul programului si la sfarsitul acestuia, cu privire la obtinerea partiala sau completa de rezultate si la calitatea acestora, nu numai pe termen scurt, ci si pe termen mediu si lung in ceea ce priveste definitia unei strategii de dezvoltare locala. Dispersia actiunilor si lipsa de finalizare comparate cu necesitatile locale, reprezinta o parte din factorii principali care au dus in trecut la rezultate nesatisfacatoare sub raportul efectelor pe termen mediu/lung. Sistemul CNA este organizat si diseminat la nivelul intregului teritoriu si este astfel apt sa conceapa politici de interventie pe baza unei cunoasteri aprofundate a problemelor locale.

In definirea recenta a Planului de Dezvoltare pentru Italia de Sud (PSM), in contextul programului 2000-2006 pentru Italia, de exemplu, a devenit extrem de importanta identificarea obiectivelor de urmarit, dand nastere unei organizari a obiectivelor intr-un sistem ierarhic capabil sa: asigure, pe de o parte ca obiectivele sunt cuprinzatoare si ca astfel exista legaturi de cauzalitate intre acestea, si pe de alta parte sa masoare in permanenta eficacitatea actiunilor de realizate.

Sistemul obiectivelor a fost structurat pe trei nivele de sus in jos, definite dupa cum urmeaza:

- un obiectiv global, identificat in fiecare strategie de interventie si care corespunde cu scopul principal care trebuie urmat prin intermediul unui sistem structurat de interventie.
- un obiectiv specific, identificat in cadrul sectorului si pe bazat pe considerentul ca pentru a urma un obiectiv general este necesar sa se intervina in cateva sectoare de activitate specifice (de exemplu, in strategia de sporire a resurselor naturale, diferitele sectoare sunt identificate ca apa, reziduri, protectia solului si a teritoriului, productia de energie, in timp ce in strategia sistemelor de dezvoltare locala, sectoarele corespund ramurilor economice traditionale de activitate ca industrie, agricultura, comert si turism).
- un obiectiv operational, identificat ca o masura singulara care include linii de actiune pentru fiecare sector.

Sistemul astfel definit necesita un obiectiv operational care sa prezinte o legatura sigura si cuantificabila cu obiectivul specific, la randul sau identificat si adoptat pentru contributia sa la atingerea obiectivului global.

Obiectivele globale au o valoare strategica si de planificare, avand o abordare de sus in jos, si prin intermediul carora strategia identificata devine un program operational si de asemenea o abordare de jos in sus prin intermediul careia multiplele impulsuri ale politicilor sectoriale converg catre atingerea obiectivului general de crestere.

Crearea de ierarhii intre diferite niveluri de obiective asigura o legatura apropiata si eficienta intre actiunile singulare realizate la nivel micro-economic si tinde sa asigure un impact direct si pozitiv asupra obiectivelor macro-economice la nivel global si general.

In continuare sunt prezentate exemple de obiective globale care contribuie la definirea unei strategii de interventie la nivel local:

- sa sprijine cresterea, sa creeze noi oportunitati de dezvoltare durabila, sa conserve potentialul de dezvoltare pe termen lung si sa imbunatateasca nivelul de viata al indivizilor, acordand un mai mare acces la resursele naturale;
- sa sprijine cresterea si sa creeze noi oportunitati de dezvoltare extinzand alocarea, disponibilitatea si calitatea resurselor umane; reducerea nivelului somajului, sa creasca cota pietei fortei de munca si introducerea lucrului informal, contribuind la procesul de recastigare a increderii in societate si de reducere a excluderii sociale;
- sa sprijine cresterea, sa creeze noi oportunitati de afaceri, sa imbunatateasca calitatea vietii indivizilor si increderea in societate, intarind, protejand si furnizand un mai mare acces la resursele culturale;
- sa sprijine cresterea prin crearea de conditii economice propice pentru dezvoltarea afacerilor, cresterea competitivitatii, productivitatii, cooperarii si coeziunii sociale la nivel local; sa promoveze infiintarea de noi initiative de afaceri;
- sa sprijine cresterea prin crearea de conditii economice, administrative si sociale propice pentru dezvoltarea afacerilor si infiintarea de noi initiative in zonele urbane si metropolitane, in special aservicii pentru perosane si intreprinderi, sporind competitivitatea si productivitatea structurala a sistemului economic teritorial; sa lupte impotriva excluderii sociale si sa promoveze procesele de recastigare a increderii sociale;
- sa permita cresterea prin crearea conditiilor propice pentru dezvoltarea afacerilor si infiintarea de noi initiative; sa sporeasca competitivitatea si productivitatea structurala a sistemului economic teritorial; sa promoveze procesele de recastigare a increderii sociale.

Acest set de obiective contribuie la definirea strategiei de dezvoltare a teritoriului care accentueaza resursele locale (forta demunca, resurse naturale si

culturale), in acelasi timp creeaza conditiile pentru ca aceasta utilizare a resurselor locale sa fie fructuoasa pentru intreprinderi si pentru ea insasi, oferind conditii de mediu pentru exploatarea la maximum a acestor oportunitati, si prin atragerea de resurse externe si investitii (active tangibile).

Obiectivul global al cresterii si al sporirii nivelului de ocupare al fortei de munca intr-un teritoriu dat poate fi atins prin obiective/actiuni specifice care au scopul de a:

- sustine activitatea productiva existenta, consolidarea dezvoltarii prin inovare si ajustarea scenariului national si international;
- cresterea si consolidarea exportului si internationalizarea afacerilor;
- sustinerea unei mai largi diversificari productive in favoarea cresterii specializarii in productie cu o intensificare a cunostii (tehnologii informatinale, microelectronica, biotehnologii etc);
- infiintarea de noi activitati si afaceri;
- intarirea infrastructurilor si serviciilor de baza pentru intreprinderi;
- sporirea capitalului uman la ocupare si la cautarea unui loc de munca;
- consolidarea conditiilor legale si de securitate in sprijinul unei corecte organizari a vietii economice si civile.

Asa cum se poate observa obiectivele/actiunile specifice de urmat in vederea atingerii obiectivului global se refera substantial la doua mari tipologii care formeaza politica locala de dezvoltare:

- interventie asupra factorilor de productie protejand nivelul de competitivitate al intreprinderii si sistemelor de intreprinderi in lumina unor continue si profunde transformari la nivelul pietei (politici de sprijin), si de asemenea in virtutea obstacolelor si a acosturilor aditionale pe care intreprinderile trebuie sa le suporte urmand infiintarea specifica in zonele mai putin dezvoltate din Italia (politici compensatorii);
- interventie asupra mediului economic si social pentru reducerea dezechilibrelor externe (infrastructuri si servicii, locatii, mediu, administratie publica, cercetare si inovare etc) care cantaresc greu asupra micilor intreprinderi, promovand dezvoltarea activitatilor exogene si in acelasi timp facandu-le din ce in ce mai atractive pentru investitorii straini (politici contextuale).

In cadrul PSM (Planului de Dezvoltare pentru Italia de Sud) de exemplu, obiectivul global, din care decurge identificarea unei cascade de obiective operationale si specifice si actiuni relative (in conformitate cu schema de prioritati – sectoare – linii de actiune – masuri) de urmarit in perioada 2000-2006, a fost identificat dupa cum urmeaza: „reducerea semnificativa a ramanerii in urma economice si sociale in sudul Italiei intr-o maniera durabila, prin cresterea pe termen lung a competitivitatii, crearea conditiilor de acces deplin si gratuit la angajare, si de asemenea prin protejarea si sporirea valorilor de mediu si a oportunitatilor egale.

Totusi definirea strategiei este mult mai eficace daca:

- a) se urmareste un model riguros, care sa poata furniza o definitie cuprinzatoare a obiectivelor global, specifice si operationale, care sa poata fi in mod concret atinsa;
- b) sa fie realizata pe baza unei analize minutioase a necesitatilor si cerintelor din teritoriu.

Atunci cand are loc conceperea de programe locale de dezvoltare este necesar sa se inceapa de la cateva principii de baza care deriva din incercari facute la nivel national si in special comunitar, gratie bogatei si structuratei experiente castigate in pregatirea programelor de sprijinire a dezvoltarii in diferite tari europene. Principiile sunt:

- concentrarea obiectivelor si a liniilor de actiune identificate, astfel incat sa se evite dispersarea si concomitenta programelor operationale care adesea se suprapun si rezulta in diminuarea si risipirea resursei financiare disponibile, reducand astfel impactul real al actiunilor singulare. Concentrarea inseamna de asemenea a face ca experienta si participarea catorva factori de decizie la nivel teritorial si extrateritorial sa convearga catre un numar mic de obiective si actiuni, astfel sporind sansele implicarii mai multor parteneri de discutie si organizatii in vederea exploatarei maxime a schimbului de experienta, cunostinte si resurse;
- integrarea obiectivelor si actiunilor, proovarea unei abordari coordonate si omogene a diferitelor variabile asupra carora se intentioneaza sa se intervina. Integrarea poate sa priveasca dimensiunea teritoriala a actiunilor, astfel incat sa concentreze si lege un numar de actiuni implicand acelasi context teritorial, sau diferite tipuri de actiuni in favoarea unui anumit sistem productiv. In randul diferitelor actiuni care pot fi promovate, integrarea da posibilitatea acestora de a fi pregatite cat mai bine in ceea ce priveste cele mai acute necesitati, si in acelasi timp de a fixa o scala de prioritati in functie de efectele diferitelor obiective prestabilite.
- Descentralizarea si identificarea clara a responsabilitatilor implementarii, ca un elemente cheie pentru managementul concentrarii si integrarii, ca o expresie directa a aplicarii principiului subsidiaritatii, caun instrument de garantare a conditiilor unei mai mari eficientati pentru actiunile cu o specificitate teritoriala ridicata, ca un factor pentru o viitoare implicare si responsabilitate vis a vis de rezultatele si resursele ce trebuie utilizate la un nivel mai extins de catre grupurile prezente in teritoriu;
- Posibilitatea verificarii rezultatelor, conform cu faza de evaluare sau imbunatatire a actiunii implementate prin program, si de asemenea evaluarea finala a ceea ce s-a realizat si corespondenta cu rezultatele preconizate. Posibilitatea verificarii implica aplicarea sistematica a monitorizarii financiare,

fizice si procedurale a proiectului, ca un instrument esential pentru asigurarea unei legaturi continue intre faza de prevedere si planificare si faza de implementare si atingere a rezultatelor deja obtinute;

- Identificarea timpilor de implementare a obiectivelor si a diferitelor actiuni, indispensabila pentru identificarea cadrului de timp in cadrul caruia intreaga actiune trebuie sa fie incheiata. Planificarea incadrarii in timp a actiunilor este la fel de importanta ca si planificarea financiara, care devine un factor decisiv al suportului pe parcursul fazei de implementare si management a actiunilor.

Aceste aspecte sunt esentiale pentru atingerea completa a obiectivelor, care trebuie considerate de la faza initiala de planificare a strategiei si actiunilor operative.

3.5 Analiza teritoriala ca baza pentru planificare

Identificarea unei strategii de dezvoltare la nivel local trebuie precedata si realizata pe baza unei analize a caracteristicilor si necesitatilor din teritoriu, care sa ia in considerare aprecierea punctelor forte si slabe, precum si oportunitatile si amenintarile ce deriva din dezvoltarea unui scenariu extern (asa numita „analiza SWOT”).

Scopul analizei este sublinierea naturii specifice a teritoriului tinand cont de variabilele examinate (ca de exemplu sistemul de productie, resursele de mediu si culturale, infrastructuri, sisteme teritoriale etc) si in acelasi timp identificand variabilele critice asupra carora este necesar sa se intervina in primul rand deoarece ele au un rol decisiv in dezvoltarea socio-economica a unui context teritorial specific. O analiza a cererii din partea factorilor care vor fi receptorii finali sau beneficiarii actiunii nu poate fi amanata pana cand strategiile si obiectivele generale sunt definite, asa cum se intampla de obicei, cum nici rezultatele analizelor precedente nu pot fi prezentate, fara a exista o legatura cu contextul de referire teritoriala si condusa la momente diferite din cadrul perioadei examinate. Chiar prin utilizarea de metode si instrumente diferite (observari statistice, interviuri cu martori speciali, forumuri ale cetatenilor, colectii de documente existente, implicarea in asociatiile de afaceri etc) planificarea actiunilor in sfera activitatilor de instruire, dezvoltare industriala, suport pentru inovare etc, trebuie sa inceapa cu o analiza amanuntita a necesitatilor curente, pregatitoare pentru faza in care prioritatile sunt incorporate in actiuni de realizat si strategia/misiunea de urmat este identificata. Fixarea prioritatilor este cea mai importanta prin faptul ca da posibilitatea de alegere a strategiei pe baza unui anumit context teritorial in care se opereaza. Acesat se face pe baza diferitelor variabile, dintre care cel mai adesea intalnite sunt:

- a) efectele fiecarui tip de necesitate in relatie cu dezvoltarea generala a teritoriului;
- b) resursele financiare disponibile cu necesitatea continua de maximizare a rezultatelor ce se pot obtine;

- c) multiplele implicatii ale realizarii actiunilor la nivel organizational si de management
- d) interrelatiile ce pot fi conectate cu implicarea resurselor din afara/factorilor care pot contribui la realizarea unei implementari generale mai complexe a masurilor;
- e) timpii diferiti asteptati pentru implementare cu scopul de a realiza actiunile si atinge obiectivele.

O actiune preliminara pentru analizarea necesitatilor prezente asupra carora sa se intervina este necesara pentru a avea o viziune asupra dezvoltarii si a obiectivelor de urmat. In acelasi timp aceasta pare a fi conditia principala pentru succesul general al actiunilor, precum si pentru organizarea instrumentelor si initiativelor care sunt puternic orientate catre obtinerea rezultatelor preconizate.

Adesea rezultatele obtinute sunt nesatisfacatoare in conditii de venituri concrete, nu atat demult din cauza unor posibile greseli in faza de implementare, a actiunilor planificate la nivel operational, dar mai degraba datorita unei lipse de corespondenta intre tipurile de interventie planificata si caracteristicile fenomenului pentru care actiunea este intentata cu scopul promovarii dezvoltarii.

Daca analiza necesitatilor si a principalelor caracteristici in contextul teritorial este deficiente sau lipseste cu desavarsire, va fi extrem de dificil de identificat o strategie si programe operationale, amenintand eficacitatea totala a actiunilor ce urmeaza a fi intreprinse.

Planificarea eficienta a actiunilor necesita mai intai capacitatea de a monitoriza constant evolutia teritoriului si a sistemelor socio-economice din cadrul acestuia, pentru ca astfel sa sprijine dezvoltarea continua a obiectivelor specifice si operationale, si de asemenea a instrumentelor si actiunilor implementate.

Experientele mai recente confirma, din pacate, lipsa cunostintelor despre teritoriu din punct de vedere social, economic si productiv si de asemenea al fortei de munca, si a necesitatilor din sectorul formarii si al educatiei, este prezenta si se manifesta chiar la nivelul institutiilor publice carora li s-a cerut sa intocmeasca politicile de dezvoltare locala.

Astfel apare necesitatea de a accentua rolul central al cunoasterii locale ca o preconditionie pentru o faza de planificare corecta si pentru a obtine un impact cu bataie mai lunga in termeni de dezvoltare si de crestere a venitului si ocuparii.

3.6 Factorii publici si privati implicati in dezvoltarea locala

Gama factorilor implicati este una din cheile succesului planului de dezvoltare locala. Anumite experiente nationale (ca de exemplu ale celor obtinute prin Planul Comunitar Leader II prin intermediul GAL), si experientele europene in colaborare cu Franta, Germania si UK, confirma ca un parteneriat ce opereaza corect si care reprezinta factorii de decizie publici si privati la nivel local faciliteaza in mod

considerabil implementarea actiunilor si ajuta la multiplicarea efectelor pozitive in teritoriu.

Nu este nici o coincidenta ca una din cerintele fundamentale ale fazei Noii Planificari lansate la nivel national cu Planul de Dezvoltare pentru Italia de Sud (PSM) si la nivel local prin diferite documente de planificare regionala (POR regional), impreuna cu alte aspecte mentionate in paragraful despre „metoda”, il reprezinta parteneriatul si actiunea concertata, care incepe inca de la nivelul planificarii atunci cand strategia/obiectivul de urmarit este identificat.

In mod singur stabilirea si continua contributie la o retea de parteneriat la nivel local necesita timp si mobilizare, constientizare si campanii informationale. Cu cat obstacolele sunt mai mari in aceasta directie, in mod traditional imprastiate in zonele din sudul tarii ca un rezultat al lipsei inclinarii de a utiliza instrumentele parteneriatului (actiune multilaterala concertata) mai degraba decat actiunea concertata bilaterala folosita direct cu comitetele publice care furnizeaza resursele.

Stabilirea unei retele locale a celor mai reprezentative comitete (sindicate, intreprinzatori, institutii locale, asociatii de afaceri, reprezentanti institutionali, asociatii culturale si de mediu etc) ofera multe avantaje care in mod decisiv contrabalanseaza prezentele dificultati:

- definirea strategiei si a planificarii a obiectivelor/actiunilor de impartit, ambele in termeni de planificare si de acorduri s responsabilitati;
- urmarirea nivelurilor maxime de transparenta in procesul decizional;
- promovarea implicarii maxime a populatiei afectate de actiunile singulare;
- accentuarea rezultatelor si efectelor multiplicatoare corespunzatoare cu metoda si cu obiectivele alese;
- reusirea in determinarea schimbarilor culturale care adesea se dovedesc a fi cele mai decisive in atingerea rezultatelor si care datorita unei mai mari implicari si mobilizari a comunitatii locale, pot fi mai usor obtinute;
- mobilizarea mai multor resurse financiare decat sumele disponibile pentru actiuni singulare, in special cu privire la cooperare intre sectoarele publice si private si implementarea unor actiuni singulare privind finantarea proiectului;
- sporirea si calificarea in continuare a capacitatii de planificare legata atat de pregatirea planului de dezvoltare, cat si de identificarea unor propuneri viitoare de sprijinit prin intermediul unor oportunitati viitoare si aditionale.

Adicional, in relatie cu avantajele mai sus mentionate, trebuie acutuat principalul beneficiu al actiunii concertate si al activitatii in parteneriat, impreuna cu capacitatea de a spori competitivitatea sistemului teritorial ca un intreg, incurajand comitetele si grupurile sa-si uneasca fortele, si astfel sa reorganizeze sistemul teritorial ca o retea capabila sa se interconecteze cu altele in domeniile distributiei, logisticii, cercetarii si inovarii, finantelor etc.

Daca competitia intre sistemele teritoriale devine unul din factorii cheie pentru noile modele de competitivitate globala, una din principalele conditii de sprijinire a

competitivitatii la nivelul teritoriului, pe plan national si international va fi calitatea implicarii factorilor decizionali locali.

Promovarea dezvoltarii locale pare de fapt sa fie mai presus de toate o problema a relatiilor dintre factorii de decizie si a retelelor de cooperare care pot sa creeze si sa atraga investitii, afaceri si ocupare.

Pentru multe regiuni in prezent, alegerea actiunii concertate si a parteneriatului reprezinta o oportunitate decisiva pentru accelerarea proceselor de ajustare a jucatorilor de pe scena locala la noile provocari si responsabilitati conectate cu dezvoltarea institutionala si economica prezenta, desi acestia pot sa nu aiba o traditie consolidata in aceasta privinta.

Principala provocare pentru regiunile din sudul Italiei este trecerea de la faza unei slabe reprezentari a intereselor la o faza noua si mai dificila in care propunerile sunt facute si responsabilitatile acceptate vis a vis de realizarea alegerilor, care adesea includ insasi conducerea actiunilor. Este in acelasi timp una din cele mai importante conditii pentru rasturnarea trendului prezent si pentru cresterea nivelurilor de dezvoltare si ocupare. In noul scenariu, CNA ocupa o noua pozitie care nu se limiteaza doar la simpla reprezentare a intereselor sau furnizarea de servicii, dar ca un organism care identifica si dezvolta politicile de interventie.

Crearea PSMurilor si a Planurilor Operationale Regionale (POR) are loc, inca d ela faza preliminara in care metodele au fost identificate si urmate de-a lungul diferitelor faze de planificare, prin stabilirea unui parteneriat institutional si socio-economic care reprezinta cu tarie situatiile locale si este in acelasi timp „operativ” in ceea ce priveste capacitatea de a propune ipoteze pentru strategia, obiectivele si actiunile pe care doreste sa le promoveze (nu doar furnizand informatii asa cum facea in trecut).

Noua Planificare pentru utilizarea fondurilor comunitare pentru 2000-2006 are ca scop promovarea celei mai largi si complete implicari a partenerilor sociali in toate regiunile ce apartin de Mezzogiorno (adica sudul Italiei), ca o metoda de lucru inovativa si de durata, dincolo de pregatirea documentelor de planificare pentru fiecare faza, de la prezentarea programelor la pregatirea criteriilor de selectie si a modalitatilor de a prezenta un proiect – de la finantare la urmarirea si evaluarea actiunilor. CNA are un rol activ in conceperea documentelor de program ata la nivel national, cat si local.

Aranjamentele intre administratiile centrale si regionale si administratiile locale cu autogovernare devin esentiale pentru transferarea autoritatii procesului decizional in vederea conducerii efective catre actiuni concertate, astfel punand conditiile necesare pentru un contact mai eficient si direct cu necesitatile si cererile din teritoriu.

In punerea Reglementului Comunitar in practica si prin participarea operativa si responsabila in procesul strategic decizional, activitatea parteneriatului economic si social la randul sau face posibila selectarea obiectivelor pe baza unei mai bune cunoasteri si reprezentari a necesitatilor si oportunitatilor exprimate de societate si sistemul productiv, si la o mai buna garantare si verificare ca fiecare actiune din

planul de dezvoltare contribuie eficient la obiectivul general. In acest sens rolul CNA si a altor organizatii este decisiv.

3.7 Rolul parteneriatului in procesul decizional privind cheltuiala publica.

Pe baza observatiei prin care cultura actiunii concertate si a parteneriatului nu este simplu construita prin proclamatii, in special in zone in care traditional nu exista asemenea proceduri, dar necesita schimbari profunde mai importante decat orice alte schimbari, de exemplu in modificarea modalitatilor traditionale de reprezentare a intereselor si cerintelor asociatiilor si grupurilor, administratiile locale autonome au un rol extrem de important ca principal factor accelerator de dezvoltare, bazat pe o legatura constanta cu alte comitete si organisme teritoriale care nu sunt inca pe deplin constiente de importanta parteneriatului in promovarea dezvoltarii locale.

Faza de discutii care a inceput in diferite regiuni din S. Italiei acolo unde exista POR (politica regionala), asubliniat necesitatea ca institutiile locale sa actioneze ca si coordonatori sau „facilitatori” in faza initiala de implementare a mecanismelor de actiune concertata si parteneriat, incepand cu definirea modelelor organizationale si a celor de repartizare a responsabilitatilor operationale , care vor da posibilitatea obtinerii rezultatelor preconizate.

In particular, in faza initiala a conceperii si consolidarii mecanismelor actiunii concertate, un organism public nu se poate limita sa actioneze ca orice membru din parteneriat, dar poate clar si ferm sa preia intreaga responsabilitate pentru activarea actiunii concertate a grupurilor de lucru, cel putin pana cand metodele organizationale si procedurale si in special diseminarea practicilor si comportamentelor in randul participantilor, se consolideaza si dau nastere unui model independent si participativ de actiune concertata din partea tuturor participantilor.

Trebuie in continuare subliniat faptul ca nu exista un model unic de parteneriat. Situatii diferite corespund unor modele diferite. Cu toate acestea, anumite caracteristici comune unui numar larg de situatii poate contribui la crearea de noi parteneriate sau la derularea/evolutia celor existente.

O caracteristica a parteneriatelor este actiunea integrata, adica actiunea bazata pe interdependenta intre diferiti participanti. Un mijloc important este cel de inducere a angajarii diferitilor participanti in procesul de dezvoltare a ocuparii fortei de munca. In acest caz specific, parteneriatele multisectoriale care solicita cooperarea intre sectorul public si cel privat si asociati, tind sa fie considerate regula in cadrul dezvoltarii teritoriale integrate. Fara doar si poate pregatirea unui parteneriat sau pact trebuie sa considere posibilitatile concrete prin care potentialii parteneri vor fi de acord, in special in ceea ce priveste dorinta sau capacitatea acestora de a investi resurse sau de a lua decizii colegiale sau a stabili acorduri de parteneriat.

Totusi conditia indispensabila pentru succesul acestuia este crearea si mentinerea de relatii apropiate cu toti partenerii.

Odata considerate toate aspectele, succesul mai depinde de asemenea si de conditia existentei unui avantaj comun si a valorii adaugate pentru fiecare partener.

Scopul parteneriatului este de fapt indeplinirea unei actiuni care nu ar fi fost posibila pentru nici unul din parteneri, daca ar fi actionat independent.

Astfel va trebui facuta o estimare a contributiei asteptate din partea fiecarui partener, in special in termeni de timp si resurse. Mai intai de toate trebuie facuta o evaluare a rezultatelor comensurabile urmarite prin parteneriat si a impactului activitatilor din teritoriu: partenerii urmaresc sa obtina un obiectiv comun, intr-o perioada de timp convenita. Exista o gama larga de parteneriate. Pe de o parte sunt cele care actioneaza ca forumuri, negociind platforme care servesc ca puncte de discutie intre indii si organisme, si care faciliteaza coordonarea si cooperarea. Discutiile sunt adesea informale si deschise, sau pot avea un caracter oficial si incerca sa defineasca obiective comune si sa stabileasca un cadru strategic. Pe de alta parte exista parteneriate care au o functie executiva corespunzatoare, cu personal implicat, resurse financiare si organe de decizie. Cu un astfel de tip de organizare se pot realiza actiuni direct sau se pot conduce programe sau proiecte. Parteneriatul solicita de cele mai multe ori un statut legal separat cu reguli proprii, bine definite.

Intre aceste doua extreme existe si alte posibilitati. Pot exista structuri mai complexe, care sa implice parteneriat in randul parteneriatelor. Aceasta dezvoltare a devenit necesara pentru evitarea suprapunerii si repetarii si pentru a asigura complementaritatea actiunilor intr-un cadru strategic.

In mod ideal, parteneriatul ar trebui sa incerce sa exploateze capacitatile, resursele si experientele fiecarui partener in avantajul maxim al acestora. Parteneriatele si pactele trebuie sa aiba o structura solida, dar flexibila. Calitatea celei din urma (flexibilitatea) este necesara pentru a reactiona la modificari ale necesitatilor locale. Din acest motiv, o atentie deosebita trebuie acordata functionarii si intaririi proceselor decizionale la nivelul parteneriatului pe intregaa durata de existenta a acestuia.

Exista un ciclu de activitati care este comun tuturor partenerilor. Acesta include diferite sarcini cum ar fi identificarea necesitatilor locale, definirea si dezvoltarea prooiectului, implementarea unui plan de actiuni si de proiecte specifice, monitorizarea si evaluarea.

Implementarea unui plan de catiunisi a proiectelor individuale da nastere unei serii complexe de activitati: management financiar, recurgerea la expertiza tehnica si abilitati manageriale pentru conducerea proiectelor , precum si relationarea si cooperarea intre parteneri pentru actiunile complementare. O parte din aceste activitati sunt realizate individual de parteneri sau alti participanti specializati in instruire , consultanta pe probleme de afaceri etc. Alte activitati sunt grupate impreuna si implementate de agentii de multi-servicii, incluzand insusi parteneriatul, daca acestea au resursele si capacitatea necesare pentru derularea intregii activitati. In orice caz, parteneriatul joaca un rol cheie in planul de actiuni, in special in ceea ce priveste managementul financiar.

In mod obisnuit parteneriatul are de asemenea un rol important in monitorizarea si evaluarea globala a planului de actiune. Este necesar sa fie adoptat

un punct de vedere integrat si general si eficacitatea acestuia este evaluata mai mult pe baza efectelor pe termen lung produse la nivelul teritoriului implicat, decat pe baza rezultatelor imediate ce decurg din activitatea acestuia.

Conceptia si crearea unui parteneriat necesita capacitati organizatorice si competente specifice din partea diferitilor participanti. Chiar daca aceste initiative cumuleaza impreuna o gama larga de abilitati si experienta, este in mod frecvent necesar sa se intareasca capacitatile colective, de exemplu prin furnizarea de instruire in management, medierea sau rezolvarea conflictelor.

Este adesea util pentru parteneriate sa fie deschise contactelor exterioare: da posibilitatea acestora de a-si dezvolta relatiile cu organisme similare si de a realiza schimburi de experienta. Atunci cand se stabilesc relatii cu alte organizatii indirect implicate in aval sau amonte fata de actiunile acestora, credibilitatea lor este adesea intarita, atunci cand mai intai de toate este o chestiune de influentare a politicilor sau de implementare a unor programe foarte importante.

Beneficiile partenriatului trebuie sa fie evidente pentru toate partile, incluzand pe cei care nu sunt implicati in mod formal. Aceste beneficii vor veni sub forma unei valori adaugate nete, dar trebuie de asemenea sa aiba un impact tangibil la nivelul teritoriului. Este sarcina parteneriatului de a monitoriza si aprecia propriile sale rezultate in functie de ambitiile si obiectivele pe care si le-a propus. Parteneriatul este de asemenea responsabil de ajustarea acestora luand in considerare evolutia situatiei externe si interne. Flexibilitatea reprezinta cheia succesului pe termen lung al oricarui parteneriat.

In concluzie durata unui parteneriat depinde de combinarea factorilor. Fara nici o indoiala, cele mai importante sunt: capacitatea de a obtine rezultatele asteptate, dadaptabilitatea la schimbare, abilitatea de a diversifica sursele venitului, accesul la resurse si, mai presus de toate, mentinerea sprijinului din partea tuturor partilor implicate.

3.8 Accentuarea resurselor teritoriale

Exista numeroase resurse de dezvoltare locala, dintre care decisive in obtinerea obiectivului final sunt: active traditionale (intangibile) in termeni de resurse umane, naturale si culturale; tangibile (locale si altele) legate de capitalul cerut pentru finantarea proiectelor si a investitiilor in productie, resurse umane inalt calificate, intreprinderi.

Activele tangibile si cele intangibile sunt parte a inzeistrarii generale a unui teritoriu dat, influentand standardul de competitivitate si dezvoltare.

Traditional vorbind, zonele din sudul Italiei nu si-au dedicat atentia asupra sporirii activelor intangibile cu scopul obtinerii unor active tangibile mai extinse si calificate.

Cele mai multe active tangibile au fost considerate multa vreme un punct slab decat mai degraba o mare oportunitate pentru o dezvoltare mai completa si mai de lunga durata a teritoriului.

Imbunatatirea activelor intangibile la nivel ambiental si cultural nu implica doar o considerarea exclusivista a resurselor respective din punctul de vedere al interventiei infrastructurale. Ele ar trebui considerate o arie larga de creare a unor oportunitati noi de dezvoltare , legate de productie si activitati de servicii, recalificarea si reabilitarea teritoriului, diseminarea cunostinetelor, capacitatilor si calificarilor, si crearea de noi locuri de munca mai calificate.

In randul activelor tangibile, o atentie deosebita este acordata capitalului, in special a capitalului care poate spori fluxul de resurse publice si private.

Din perspectiva crizei cauzate de deficitul public si de o concluzie definitiva asupra interventiei speciale, necesitatea localizarii si obtinerii resurselor financiare pentru dezvoltarea locala a crescut necesitatea pentru solutii financiare inovative care trebuie de asemenea sa ia in considerare toate oportunitatile si instrumentele existente la nivel teritorial si comunitar.

Faptul datorita caruia comitetele/organismele publice centrale si descentralizate nu pot finanta complezt investitii infrastructurale importante, face necesitatea chiar mai acuta. In consecinta se pune accentul mai mult pe implicarea directa a initiativei private in scopul proiectului de finantare, de asemenea, in Italia. Acest instrument face posibila reconcilierea necesitatilor din teritoriu de asemenea in ceea ce priveste calitatea serviciile furnizate si a beneficierii de pe urma investitiilor facute de partile private.

Instrumentele financiare alternative care trebuie observate de promotorii unui plan de dezvoltare locala se bazeaza pe doua principii fundamentale:

- incredintarea responsabilitatii promotorilor pentru utilizarea resurselor;
- crearea unei relatii directe intre autoritatea furnizoare si utilizatori.

Intr-adevar, scenariul de fata pare sa fie marcata de o reducere graduala a implicarii statului in cheltuiala publica, datorita unei partiale descentralizari a venitului care cauzeaza o crestere in finantarea independenta a autoritatilor publice locale.

Faptul ca administratia publica locala nu detine capital care poate fi inestit direct, nu afecteaza posibilitatile de succes ale unui program de dezvoltare locala, asa cum rolul organului public nu depinde exclusiv de asigurarea disponibilitatii resursei financiare. Dimpotriva, propune un rol in crestere in furnizarea de experienta si in mobilizarea resurselor (nu numai financiare) la care partile implicate sunt promotori, luand parte la actiunea concertata si la dezvoltarea teritoriului, pentru implementarea programelor de dezvoltare prevazute.

Resursele care se pot obtine prin contributi publice nationale sau comunitare trebuie monitorizate de organele publice locale cu deplina cunoastere a faptului ca acestea actioneaza ca mijloace fundamentale de atragere a resurselor externe: de

aceea strategia financiara devine decisiva pentru acest scop, dand prioritate nu atat de mult aplicarii tehnicilor si instrumentelor, cat unei sublinieri a relatiei de rentabilitate. Aceasta se aplica tuturor cazurilor in care furnizarea anumitor servicii/investitii persoanelor juridice private in schimbul unei parti din profit poate duce la investitii productive si infrstructurale care nu pot fi altfel realizate.

Din acest motiv exista necesitatea ca autoritatile locale sa dezvolte o noua cultura financiara indreptata catre cresterea importantei actiunii concertate si a parteneriatului, de asemenea cu scopul obtinerii resurselor publice si private necesare pentru lansarea actiunilor mai sus mentionate.

Atragerea capitalului si a resurselor financiare intr-un teritoriu dat este foarte importanta pentru promovarea dezvoltarii locale, dar in acelasi timp pare sa fie rezultatul unor nivele competitive de dezvoltare existente deja, comparativ cu alte spatii nationale si internationale.

Dezvoltarea politicilor ce promoveaza productivitatea si cresterea potentialului economiilor straine (politici pentru contexte specifice) sunt decisive pentru sporirea capacitatii de atragere a capitalului strain si a investitiilor, adesea mai mult decat initiativele si programele de „marketing teritorial”.

In acelasi timp este esential sa se utilizeze metode de analiza a investitiilor in dezvoltarea locala, apte sa contribuie la determinarea beneficiilor politicilor de investitii.

In afara diferentelor specifice, metodele de analiza a investitiilor sunt in general bazate pe urmatoarele etape:

- analiza teritoriului si a definirii planului de dezvoltare (si a interventiei structurale)
- analiza impactului economic al investitiilor planificate la nivel teritorial
- analiza impactului costurilor ce trebuie fundamentate in bugetul autoritatii de planificare
- reliefarea celor mai potrivite instrumente financiare ce deriva din oportunitatile publice si private.

“Noul obiectiv al politicilor de dezvoltare locala trebuie deci sa urmareasca scopul strategic al atragerii si pastrarii activelor tangibile in zona (prin cresterea valabilitatii acestora) prin permanenta accentuare a activelor intangibile in contextul unei responsabilitati sporite a guvernului local, prin descentralizare extensiva si auxiliaritate”, asa cum se defineste in mod explicit in PSM.

Dezvoltarea locala depinde de combinarea si optimizarea activelor tangibile si intangibile, punerea laolalta a resurselor traditionale prezente in teritoriu cu factorii externi in vederea continuarii identificarii de locatii mai potrivite, nu numai din punct de vedere financiar.

Procesul pozitiv de dezvoltare prin „adaugarea de active intangibile, o mai buna atragere de active tangibile, o crestere a venitului si a nivelurilor de ocupare, o reevaluare pe mai departe a activelor intangibile existente”, contrasteaza cu cercul

vicios al subdezvoltării unde alocarea negativă de active intangibile sfârșește prin descurajarea fluxului de active tangibile, la rândul ei un element de deteriorare a resurselor teritoriale specifice.

Astfel există necesitatea de a direcționa planurile de dezvoltare locală către o mai bună calificare și apreciere a resurselor locale, cu scopul de a spori potențialul de atragere a activelor tangibile și de creștere a impactului asupra expansiunii bazei productive și a celei de ocupare locală.

3.9 Instrumente de planificare negociată

Primul punct strategic al dezvoltării zonelor mai puțin dezvoltate, controlat de Ministerul Trezoreriei, Bugetului și Planificării Economice, privește promovarea sistemelor locale prin cooperarea cu întreprinderi, autorități locale, asociații industriale și de ocupare a forței de muncă, bănci, fundații, pentru atingerea a două scopuri:

1. Obținerea investițiilor pentru producție integrată, infrastructură și servicii,
2. Negocierea de acorduri – ocupare, creditare, furnizare/aprovizionare – garantează să favorizeze dezvoltarea.

Importanța și potențialul acestui plan strategic derivă din trei factori:

1. Economic: atât consolidarea know-how-ului industrial și a serviciilor deja existente în arii specifice ale teritoriului, cât și succesul investițiilor directe, din afară, necesită nu numai fonduri publice pentru depășirea factorilor externi negativi existenți (în rețeaua de servicii, măsuri de securitate etc), dar și un nivel înalt de cooperare cu forțele economice și politice din zona respectivă.
2. Institutional: un imbold puternic în direcția reînnoirii clasei conducătoare locale, poate veni din partea unui nou sistem electoral și din alegerea directă a primarilor.
3. Social: creșterea mai accentuată a unui model de asociații locale mai active poate fi observată pentru protejarea intereselor culturale, medii și civile în zona.

Implementarea unui plan strategic cu privire la sistemele locale poate avea acum la dispoziție trei instrumente de planificare negociată:

The implementation of the strategy plan concerning local systems can now have at its disposal three instruments for a negotiated planning:

- contractul de program, orientat către promovarea investițiilor directe, apte să stimuleze dezvoltarea într-o perioadă dată;

- pactul teritorial si contractul general, orientat catre promovarea investitiilor integrate si un accord in randul numerosilor participanti locali in vederea consolidarii si a impulsiei sistemelor locale de productie.

Planificarea negociata

Planificarea negociata este forma actiunii concertate si a unui regulament convenit intre participantii publici la diferite niveluri institutionale si una sau mai multe parti publice autorizate interesate si partile implicate in implementarea masurilor stabilite. Aceste masuri trebuie sa includa diferite interventii, acordand prioritate obiectivelor specifice de dezvoltare.

Planificarea negociata este implementata printr-o varietate de instrumente specifice care difera in functie de partile implicate, obiectivele urmarite, nivelele institutionale de control si regulamentul.

Contractul de program

Implica ca contractul stipulat intre administratia de stat competenta, intreprinderile mari, consortiile de IMM-uri si delegatiile districtelor industriale pentru implementarea actiunilor se supune planificarii negociate.

Contractul de program este un instrument foarte puternic, prin intermediul caruia administratia centrala poate promova, prin distribuirea capitalului, investitia directa in zonele defavorizate prin intreprinderi mari si consortii de IMM-uri in regiunile industriale.

Pactul Teritorial

Printre numeroase definitii folosite pentru pacturile teritoriale, cea de mai jos trebuie mentionata:

Un acord, in vederea coordonarii implementarii intre partile publice si private interesate, pentru alegerea actiunilor de diferite feluri, orientate catre promovarea dezvoltarii locale in zonele defavorizate ale teritoriului national, in rand cu obiectivele si politicile subliniate in proiectul de sprijin comunitar, aprobat de Comisia Europeana (C(94) 1835 din 29.07.1994);

Mijloc de unire a intereselor specifice din cadrul unei politici de utilitate publica si dezvoltarea teritoriului, apt sa evidentieze vocatiile specifice. Trebuie sa atraga aptitudinile locale, specializand majoritatea persoanelor in inovare stiintifica si tehnologica;

Pactul promovat de organele locale, partenerii sociali, sau alte parti interesate fata de implementarea unui plan de actiune orientat catre promovarea dezvoltarii locale;

Un instrument de stabilire a unei serii coordonate de interventii productive si promotionale, incluzand infrastructuri relative, ce vor fi finantate prin fonduri publice.

Contractul zonei

Aceasta implica instrumentul operational, asupra caruia s-a convenit intre administratii, de asemenea administratii locale, reprezentativi ai sindicatelor si patronatelor, si alti parteneri implicati, pentru realizarea actiunilor orientate catre accelerarea dezvoltarii si crearii de noi locuri de munca in teritorii limitate din zonele defavorizate, indicate de Primul Ministru, in propunerea de Ministrului de buget si a ministrului planificarii economice si dupa audierea opiniei competente a comisiei parlamentare si a responsabililor de zonele de dezvoltare industriala si centrelor industriale situate in teritoriile cuprinse in obiectivul 1 al Regulamentului EEC nr. 2052/88, precum si zonele industriale care indeplinesc conditiile unei implementari rapide a investitiei in zonele dotate cu facilitati si resurse private sau resurse ce provin din interventie regulata.

Ambele instrumente au ca scop obtinerea unei actiuni coordonate de grupuri de participanti locali: pactul pune accentul pe integrarea industriala si investitii infrastructurale; contractul de zona concentreaza asupra acordurilor pentru conditii speciale in ocupare si contracte de creditare precum si in garantii de protectie sociala pentru regiunile unde exista un somaj acut.

Acordul asupra programului institutional

Este un acord intre administratia centrala sau regionala sau cu provinciile autonome cu care acesti participanti au promis sa colaboreze pe baza unei examinari planificate a resurselor financiare disponibile ale partilor implicate si procedurilor administrative necesare pentru implementarea unui plan pe termen lung pentru actiunile de interes comun sau actiuni conectate de functionalitate.

Defineste acordul intre partile institutionale la diferite niveluri teritoriale, competente sa intervina intr-un sector dat sa defineasca intelegerea de colaborare prin intermediul finantarii comune a unei serii de actiuni, conectate functional si incluse intr-un plan pe termen lung, desi nedefinit in general in termeni de fezabilitate.

Acordul asupra programului cadru

Este un acord cu organele locale si alti participanti publici si privati, promovat de administratia centrala, regionala sau a provinciei autonome, asupra aplicarii unui acord de program institutional in vederea definirii unui plan executiv pentru actiunile de interes comun sau actiunile comune de functionalitate.

Conditii pentru introducerea planificarii negociate

Conditiiile esentiale pentru implementarea initiativelor pentru programe de dezvoltare bazate pe instrumente de planificare negociata, pot fi insumate dupa cum urmeaza:

Ideea fundamentala: o analiza socio-economica si selectia punctelor prioritare pentru dezvoltarea teritoriala;

Abilitati intreprenoriale: un sistem de intreprinderi capabile sa investeasca in principalele sectoare de dezvoltare;

Grupurile de proiecte integrate: proiecte de investitii care sunt integrate cu altele si cuprinzator cu obiectivele de dezvoltare;

Implementarea rapida si dimensiunile limitate: terminarea rapida a activitatii si proiecte de investitii de calitate care trebuie sa limiteze dimensiunea economica;

Actiune locala concertata: infiintarea unui centru de discutii, unde principalii participanti ai dezvoltarii locale (administratii locale, reprezentanti ai sindicatelor, asociatii intreprenoriale, institutii de credit) pot conveni asupra strategiilor prioritare.

Probleme cruciale

In randul problemelor cruciale care adesea incetinesc (sau blocheaza) procesul actiunii concertate a unui plan de dezvoltare locala, pot fi mentionate:

Competitie intre organele locale si fortele sociale

Competitie intre participantii majori si minori ai reprezentantilor fortelor sociale

Medierea intre interesele specifice ale partilor in coordonarea pactului

Diferente politice/parohialism

Diferite vocatii si scopuri la nivelul teritoriilor

Diferite structuri productive

Diferite interese economice ale partenerilor sociali

Dificultati in obtinerea actiunii concertate intre partenerii sociali

Principalele parti implicate

Toate instrumentele de planificare negociata (contractul de program, pactele teritoriale si contractele de zona) necesita anumiti participanti pentru actiunea concertata asupra obiectivelor de dezvoltare intr-un teritoriu dat, mentinand capacitatile productive si calitatile specifice.

Categoriile asa numitelor forte sociale implicate sunt urmatoarele:

- Administratiile municipale si autoritatile publice locale
- Asociatiile intreprenoriale si profesionale
- Sindicatele

- Institutiile financiare si de creditare: parteneriatul care convine asupra punctelor de dezvoltare strategica si le defineste intr-un teritoriu dat se bazeaza pe acesti participanti care au un rol cheie in dezvoltare.

CAPITOLUL 4 PLANIFICAREA IN ITALIA 2000-2006

Noua planificare economica pentru utilizarea resurselor comunitare in Italia 2000-2006, s-a derulat in conformitate cu ceea ce a fost decris in capitolele precedente. Planificarea a fost introdusa de Departamentul pentru Coeziune si Politici de Dezvoltare al Trezoreriei din Catania in decembrie 1998. Deja cu acea ocazie, erau introduse primele linii calauzitoare prezentand planul general. Pentru acest scop, un sistem de grupuri de lucru sectoriale la nivel national si regional a fost stabilit pentru definirea relatiilor temporare. Activitatea acestor grupuri de lucru pentru o actiune concertata nationala si regionala a fost controlata de Comitetul National. Aceasta actiune a dat posibilitatea unui schimb constant de informatii asupra principalelor probleme si a facilitat a abordare mai omogena.

Sistemul grupurilor de lucru sectoriale a dat posibilitatea implementarii unei actiuni concertate intre diferite niveluri guvernamentale implicate in actiunea fondurilor structurale si a facut posibila achizitionarea informatiei si a liniilor calauzitoare si cerintelor partenerilor sociali si a asociatiilor care protejeaza interesele de mediu, oportunitatile si sectorul tertiar. Mai mult in scopul garantarii unei planificari corecte, centrele permanente au fost stabilite cu participarea partenerilor sociali.

Principiile care formeaza baza intregului proiect sunt: actiunea concertata, parteneriatul institutional si social, integrarea, acordarea responsabilitatii administratiilor locale si crearea posibilitatii de apreciere a rezultatelor.

Principalele aspecte inovative ale planului sunt:

- un inalt nivel de regionalizare a actiunilor
- o mare importanta acordata aspectelor financiare ale interventiei asupra resurselor naturale si culturale, protectie si retea materiala si imateriala.
- Mare atentie acordata capacitatii mediului de a sustine dezvoltarea, oportunitatilor egale intre femei si barbati, incluziunii sociale si deschiderii zonei contactelor internationale.
- Importanta maxima acordata evaluarii (inainte, in timpul, dupa) si monitorizarii actiunilor. Scopul a constat in monitorizarea coerentei intre obiectivele stabilite si eventualele rezultate si/sau cele obtinute prin actiuni.

Planificarea pentru sudul Italiei a fost directionata in asa fel incat actiunile sa poata influenta variabilele de criza, apte sa induca discontinuitati in modelul de crestere.

Variabilele de criza au fost selectate pe baza unei analize socio-economice a teritoriului care a relevat principalele puncte strategice pentru dezvoltarea interna a economiei locale. Aceste variabile preiau rolul obiectivelor intermediare si au sarcina duala a orientarii optiunilor strategice intr-o maniera corespunzatoare. Fiecare

variabila de criza corespunde unui indicator statistic apt sa cuantifice miscarile variabilelor ce urmeaza interventia planificata.

In acest mod, fiecare proiect sau plan de actiune trebuie sa indice variabila de criza care influenteaza si cuantificarea rezultatului asteptat. In plus, o verificare precedenta a proiectelor trebuie sa afaciliteze o prima apreciere a corespondentei actuale intre initiativele teritoriale si obiectivele de criza. Evident, avand ca scop integrarea, prioritatea va fi acordata acelor proiecte care urmaresc o serie de actiuni intersectoriale si interconectate, care converg catre indeplinirea unui obiectiv comun pentru dezvoltarea teritoriului.

Planificarea economica pentru utilizarea resurselor comunitare ale fondurilor structurale, pe baza liniilor de directie prezentate in Agenda 2000, a dus la definirea unor importante documente de planificare nationala si regionala.

Planul de Dezvoltare pentru Italia de Sud (PSM), care da nastere definirii Cadrului pentru Sprijin Comunitar la nivel national, este rezultatul unei actiuni nationale puternic concertata si al coordonarii, realizate de administratiile centrale, regionale si locale. Impreuna cu contributia ideilor, propunerilor si observatiilor prezentate de partenerii economici si sociali, aceste administratii au schitat planul si distribuit resurselor care vor fi destinate regiunilor cuprinse in Obiectivul 1 (Campania, Apulia, Basilicata, Calabria, Sicily, Sardinia and Molise) pe parcursul urmatorilor sase ani.

Obiectivul general al PSM este obtinerea unei rate de crestere a GDP, mai inalta decat media UE din 2004 datorita unei cresteri a ocuparii si o insemnata refacere socio-economica in multe parti ale tarii. Acest obiectiv general va fi implementat prin intermediul unei strategii bazate pe sase planuri principale de actiune ale caror obiective globale sunt urmatoarele:

Planul I Resursele Naturale

Obiectivul general este crearea unor retele eficiente de servicii, noi oportunitati pentru crestere si dezvoltare durabila prin indepartarea situatiei de urgenta a mediului; rationalizarea utilizarii resurselor, acordarea unei atentii speciale protectiei zonelor de coasta, controlului teritoriului incepand cu zonele de munte, de asemenea prin suport specific pentru activitatile din agricultura; mentinerea posibilitatii unei dezvoltari pe termen lung si imbunatatirea standardelor de viata.

Planul II Resursele Culturale

Stabilirea conditiilor pentru noi oportunitati de afaceri in domeniul culturii si activitatilor culturale, accentuand, protejand si extinzand bucuria utilizarii resurselor culturale, imbunatatind bunastarea sociala.

Planul III Resursele Umane

Incurajarea noilor oportunitati de dezvoltare prin cresterea alocarii, furnizarii si calitatii resurselor umane, reducand lipsa de locuri de munca si crearea de activitati informale prin imbunatatirea participarii generale pe piata fortei de munca si sprijinirea resurselor femeilor; dezvoltarea continuturilor stiintifice si tehnologice ale productiei in sud si cresterea gamei de abilitati si legatura acesteia cu sistemul de anagajare din sud.

Planul IV Sisteme de Dezvoltare Locala

Crearea conditiilor economice pentru dezvoltarea afacerilor si cresterea productiei; cresterea competitivitatii, productivitatii, coeziunii si cooperarii sociale in arii concentrate din teritoriu, prin intarirea productiei, in special in agricultura, si imbunatatirea altor aspecte ale dezvoltarii rurale, de asemenea prin inovare tehnologica; promovarea aparitiei initiativelor intreprenoriale, incluzand pe cele din domeniul turismului, si iesirea intreprinderilor din economia neagra.

Planul V Orase

Promovarea crearii de noi initiative in zonele urbane si metropolitane, in special servicii pentru locuitori si intreprinderi, crearea conditiilor economice, administrative si sociale pentru dezvoltarea intreprenoriatului; cresterea competitiei si a productivitatii structurale a sistemelor economice teritoriale; reducerea excluziunii sociale si promovarea proceselor de recastigare a increderii, de asemenea prin mijloace de actiune orientate spre imbunatatirea contextului urban.

Planul VI Retele si Centre de Servicii

Cresterea competitivitatii si a productivitatii structurale a sistemelor economice teritoriale; crearea conditiilor corespunzatoare pentru dezvoltarea intreprenoriala si noi initiative; promovarea proceselor pentru imbunatatirea increderii sociale.

Liniile de directie din PSM au fost acceptate si incluse de administratia regionala in 7 Programe Regionale Operationale, impartite conform cu cele sapte strategii de interventie si obiective generale incluse in PSM.

Pe langa Programele Regionale Operationale (ROP), au mai fost concepute sase Programe Nationale Operationale. Ultimele se refera la liniile de directie de interventie nationala si un Plan de Asistenta Tehnica, dupa cum urmeaza:

- Cercetare stiintifica, tehnologica si formare intensiva;
- Educatie
- Securitate pentru dezvoltare
- Stimulente pentru industrie
- Transport
- Pescuit

Asistenta tehnica

Fiecare din aceste documente (PSM, ROP, NOP) este insotit de un document de apreciere care a fost conceput in avans.

In Septembrie 1999, Planurile Operationale Nationale si Regionale au fost trimise la Bruxel pentru negociere. Acestea au fost in final adoptate in Iulie si Septembrie 2000. Urmatorul pas, in anumite cazuri in acelasi timp cu aprobarea planurilor, consta in conceperea suplimentelor de planificare, documente pentru implementarea programelor. Ele reprezinta o parte integrala a programului, implementand masurile pe care Comisia le-a stabilit in decizia de adoptare a strategiilor prioritare.